

UITVOERINGSPLAN SAMEN VOOR JEUGD

INHOUD

1	INLEIDING	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Leeswijzer	3
1.3	Uitdagende en dynamisch agenda	4
1.4	Waar staan we nu en waar willen we naartoe?	5
1.5	Ontwikkelingen zorglandschap Samen voor Jeugd	6
1.6	Symptomen van een systeem onder druk	7
1.7	Kernopdracht van Samen voor Jeugd.....	8
1.8	Sturing, monitoring en data	8
2	OPGAVE 1 REIKWIJDTE EN NORMALISEREN.....	10
2.1.	Context.....	10
2.2.	Prioritering en samenhang tussen verschillende projecten...	11
3	OPGAVE 2 INTEGRALITEIT.....	17
3.1	Context.....	17
3.2	Prioritering en samenhang tussen verschillende projecten...	18
3.3	Projecten en activiteiten	18

4	OPGAVE 3 VERBLIJF	24
4.1	De context	24
4.2	Prioritering en samenhang tussen verschillende projecten ..	26
5	OPGAVE 4 ORGANISATIE	32
5.1	De context	32
5.2	Prioritering en samenhang tussen verschillende projecten ..	32
5.3	Projecten en activiteiten.....	33
	BIJLAGE 1 AMBITIES EN DOELSTELLINGEN PER OPGAVE.....	42
	BIJLAGE 2 OVERZICHT PROJECTEN PER OPGAVE EN PLANNING ..	50
	BIJLAGE 3 GESPREKSNOTITIE PASSENDE HULP	51
	BIJLAGE 4 DEFINITIES EN BEGRIPPENLIJST	55

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

In het afgelopen half jaar is het voorliggende *Uitvoeringsplan Samen voor Jeugd* opgesteld. Dit plan, een concretiseringsslag van het *Meerjarenplan Samen voor Jeugd 2026-2029*, bestaat uit een pakket met interventies en projecten waaraan we de komende jaren gaan werken. De tien gemeenten en de gecontracteerde jeugdzorgaanbieders hebben dit plan samen vormgegeven en werken hiermee aan een urgent maatschappelijke opgave; namelijk een kwalitatief en duurzaam jeugdhulplandschap.

We zetten ons ervoor in dat de jeugdhulp, ondanks de huidige en toekomstige uitdagingen, beschikbaar blijft voor kwetsbare jeugdigen en gezinnen en daarbij effectief, toegankelijk, uitvoerbaar en van hoge kwaliteit is. Met dit plan geven we niet alleen invulling aan onze gezamenlijke ambities, maar laten we ook zien dat we als regio klaarstaan om samen de volgende fase in te gaan: de implementatiefase. In deze fase krijgt, naast de opgaveteams, vooral de uitvoering een belangrijke rol. Samen met de uitvoering worden de voorgestelde interventies en projecten verder uitgewerkt en getoetst op haalbaarheid en toepasbaarheid. Dit plan richt zich op de aankomende vier jaar (2026-2029.). Tegelijkertijd reiken de opgaven, veranderingen en verbeteringen die we nastreven verder dan deze periode, omdat veel ontwikkelingen draaien om duurzame (gedrags)veranderingen en niet om korte termijn aanpassingen.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 1 bespreken we eerst de kwaliteit van zorg en de houdbaarheid van ons regionale jeugdhulpstelsel, dat steeds meer onder druk staat. We besteden daarnaast aandacht aan onze manier van sturen en aan de wijze waarop we de plannen gaan monitoren. Vanaf hoofdstuk 2 lichten we per opgave toe wat we willen bereiken, waarom dat nodig is en hoe we dit realiseren.

De ambities en interventies per opgave zijn gezamenlijk ontwikkeld door de betreffende opgaveteams, waarin onder meer wethouders, zorgaanbieders en opgaveregisseurs samenwerken. In deze teams hebben we bewust keuzes gemaakt en geprioriteerd; we kunnen niet alles gelijktijdig oppakken. Dat doet geen recht aan de kwaliteit van de dossiers of de gewenste veranderingen.

Ambities die nu niet zijn geprioriteerd, komen later alsnog aan bod, tenzij de ervaringen van de komende periode ons tot nieuwe inzichten brengen (zie bijlage 1 voor een overzicht van alle ambities en doelstellingen).

De vier opgaven zijn:

1. **Reikwijdte:** gespecialiseerde jeugdhulp voor jeugdigen en gezin wanneer dat bijdraagt aan de oplossing.
2. **Integraliteit:** jeugdhulp inzetten vanuit integraliteit, systeemgericht en zowel sector als domein overstijgend.
3. **Verblijf:** meer kinderen groeien veilig op, thuis of in de omgeving (zo thuis als mogelijk).
4. **Organisatie:** verbeteren van de organisatie, inkoop en beschikbaarheid van specialistische jeugdhulp.

Elke opgave heeft een eigen karakter en bijbehorende uitdagingen. Bij sommige opgaven ligt de nadruk op cultuurverandering, terwijl andere opgaven vooral organisatorische vraagstukken raken. Deze verschillen bepalen in belangrijke mate het detailniveau dat we in dit uitvoeringsplan kunnen bieden. De mate van concreetheid varieert daarom per opgave.

Per opgave beschrijven we ook een tijdspad. Houd er rekening mee dat dit een inschatting blijft; omstandigheden kunnen altijd aanleiding zijn om de planning aan te passen. In de bijbehorende begrotingswijziging geven we aan welke investering wij nodig achten voor 2026 en 2027 om stappen te kunnen zetten richting de geformuleerde ambities. De benodigde investering zit met name in project- en beleidscapaciteit ter ondersteuning van de vier opgaven. Hoewel kritisch is gekeken naar de prioritering van de ambities, is het niet realistisch dat de opgaveregisseurs of de betreffende opgaveteams alle projecten en maatregelen zelf uitvoeren. De veranderingen die we moeten realiseren zijn immers omvangrijk.

Zowel vanuit de nieuwe Jeugdwet als de Hervormingsagenda Jeugd, maar ook door ontwikkelingen binnen onze eigen regio, wordt veel gevraagd en verplicht om regionaal te organiseren. Denk daarbij aan regionalisering, uniformering, GR-vorming, de inkoop van diverse zorgvormen (waaronder de GI, zie ook factsheet 'Regionalisering'), domein overstijgende en integrale aanpakken, de brede inkoop, lopende aanbestedingen (Crisis en Zorg in Onderwijstijd) en de doorontwikkeling van Inkoop- en Contractmanagement.

1.3 Uitdagende en dynamisch agenda

Werken aan duurzame en kwalitatieve jeugdhulp is zonder meer complex. Veel factoren en actoren beïnvloeden elkaar en de onderlinge dynamiek is voor gemeenten en partners niet altijd volledig te overzien of te doorgronden. Door de talrijke en voortdurend veranderende relaties blijft de voorspelbaarheid van maatregelen dan ook beperkt. Tegelijkertijd is deze complexiteit een gegeven. Binnen onze cirkel van invloed zetten wij ons maximaal in voor een houdbaar regionaal zorgstelsel.

Daarnaast is dit een dynamisch document. De jeugdhulp ontwikkelt zich voortdurend. Nieuwe inzichten, zowel uit wetenschap als praktijk, en ons lerende proces vragen om bijsturing en soms ook om het lef om te stoppen met wat niet werkt. Ook de recente start van de 'brede inkoop' speelt hierbij een belangrijke rol. Deze inkoopopdracht bepaalt mede de richting die we inslaan in het zorglandschap en staat in direct verband met de opgaven en het grotere verhaal. Dit kan ertoe leiden dat we de plannen op onderdelen in een later stadium zullen bijstellen of aanscherpen. Regelmatig evalueren en waar nodig aanpassen blijft daarom noodzakelijk.

In het proces van leren en evalueren actualiseren we ook de impact die de agenda heeft op de zorgkosten. We streven ernaar dat de interventies op termijn een besparend effect zullen hebben op de jeugdzorgbegroting. We zullen immers slimmer en efficiënter met de beschikbare middelen moeten omgaan voor onze jeugdigen en gezinnen, zeker nu het Rijk vanaf 2027 minder middelen beschikbaar stelt en we hogere zorgtarieven moeten betalen door de toepassing van reële tarieven.

Hoe groot de besparing per interventie wordt, specificeren we op een later moment. Waar mogelijk worden in dit plan wel per opgave inschattingen weergegeven van potentiële besparingen, of verwijzen we naar maatschappelijke kosten-batenanalyses (MKBA) uit andere regio's. Daarnaast komen veel interventies voort uit de Hervormingsagenda Jeugd, die op zichzelf een besparend effect beoogt te realiseren (Hervormingsagenda Jeugd, 2025).

Toch blijft de voorspelbaarheid van financiële effecten complex, onder meer door de groei van het aantal inwoners en de vele communicerende vaten binnen de jeugdhulp. We streven er daarom vooral naar om meer inzicht, grip en sturing te krijgen op de jeugdzorgkosten (zie paragraaf 1.8 Sturing, monitoring, data).

1.4 Waar staan we nu en waar willen we naartoe?

Laten we beginnen met te vermelden dat we de afgelopen periode bepaald niet hebben stilgezeten. Samen met de tien gemeenten, gecontracteerde zorgaanbieders en tal van partners hebben we hard gewerkt aan het verbeteren van de jeugdhulp in onze regio. Dat heeft geleid tot een sterker fundament van vertrouwen, betere samenwerking en een gedeelde drive om vooruitgang te boeken. Dit geldt voor de tien gemeenten onderling, binnen het programmateam én in de relaties tussen gemeenten, zorgaanbieders en partners (zoals *Een 10 voor Jeugd*). Bestuurders van zorgaanbieders kijken steeds vaker voorbij het eigen organisatiebelang. We zien en voelen allemaal de noodzaak om onderling beter samen te werken en gaan we wij/zij cultuuraspecten (polarisatie) uit de weg.

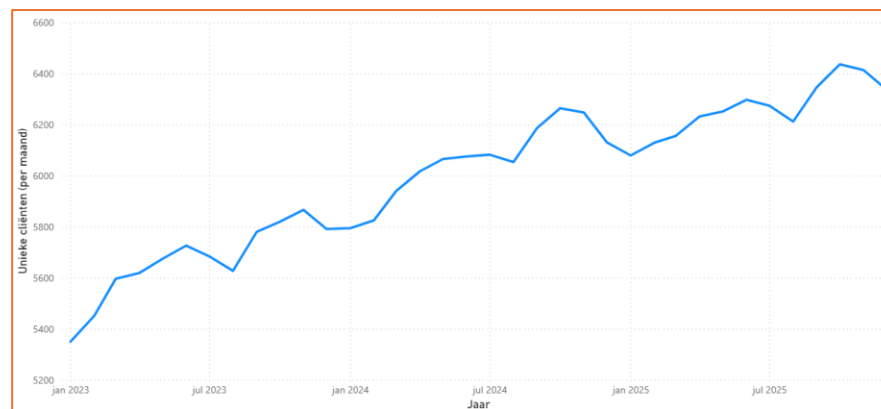
We stellen elkaar kritische vragen, reflecteren vaker op eigen handelen en proberen waar mogelijk de neiging tot expansiedrift, ook wel beleidsdrift, te vermijden.

Ook inhoudelijk hebben we belangrijke stappen gezet. Met 21 gemeenten en tientallen partners werken we aan een integraal crisisaanbod. We komen steeds dichterbij het realiseren van onze ambitie voor *Zorg in Onderwijstijd*. Daarnaast groeit *Multi* door en wordt de waarde van dit innovatieve project steeds duidelijker zichtbaar. We hebben scherper voor ogen welke richting we op willen met *Verblijf* en initiatieven als *Mockingbird* helpen ons om jeugdigen in een zo normaal mogelijke omgeving te laten opgroeien. Ondertussen werken we door aan een stevig en zorgvuldig overkoepelend plan om tot een passend, oftewel matchend, zorglandschap te komen.

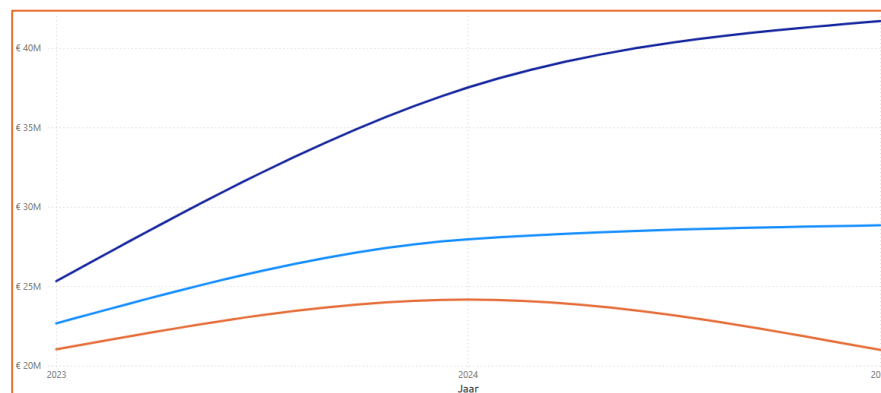
Toch zijn we er nog niet. De houdbaarheid van ons regionale stelsel staat onder druk door het toenemende beroep op jeugdhulp en het groeiende personeelstekort. Waar landelijk in 2009 één op de veertien jeugdigen gebruik maakte van jeugdhulp, is dat inmiddels opgelopen naar één op de zeven. Dat beeld zien we ook terug in onze eigen regio. In vrijwel alle gemeenten doen zich vergelijkbare ontwikkelingen voor. Deze ontwikkelingen zijn niet het gevolg van incidentele uitvoeringsproblemen. Zij zijn grotendeels het logische gevolg van hoe het huidige stelsel is ingericht samen met cultuur- en gedragsverandering. Dat vraagt om een gezamenlijke reflectie op de werking van het systeem, een set aan maatregelen en om keuzes over de volgende ontwikkelfase van Samen voor Jeugd.

1.5 Ontwikkelingen zorglandschap Samen voor Jeugd

In de afgelopen jaren is het gebruik van jeugdhulp onze regio toegenomen. Niet alleen het aantal jeugdigen dat ondersteuning ontvangt is gestegen maar ook de duur en de kosten nemen toe (zie figuur 1 en 2). Daarnaast zien we dat de steeds schaarser wordende zorgcapaciteit veel wordt belast door gezinnen, jeugdigen en volwassenen met relatief lichte problematiek. Zo zien we binnen de contractvorm specialistisch jeugdhulp, met name de ambulante jeugdhulp, dat het aantal trajecten het afgelopen jaren flink is toegenomen met ook oplopende kosten. In 2023 gaven we gemiddeld 25 miljoen uit aan specialistische jeugdhulp terwijl we in 2025 gemiddeld 43 miljoen uitgeven (zie figuur 2). Daarmee is het geloof dat lichte jeugdzorg zwaardere problematiek zou voorkomen, afgenomen en misschien zelfs verdwenen. Het lijkt erop dat andere krachtenvelden sterker een rol spelen, zoals het boeggolfeffect. Hierdoor komt de beschikbare capaciteit voor zwaardere zorg en voorliggende hulp in het gedrang.

Figuur 1 | Unieke jeugdigen per maand binnen specialistische jeugdhulp Samen voor Jeugd

Figuur 2 | Kosten per jaar binnen specialistische en hoog specialistische jeugdhulp en verblijf

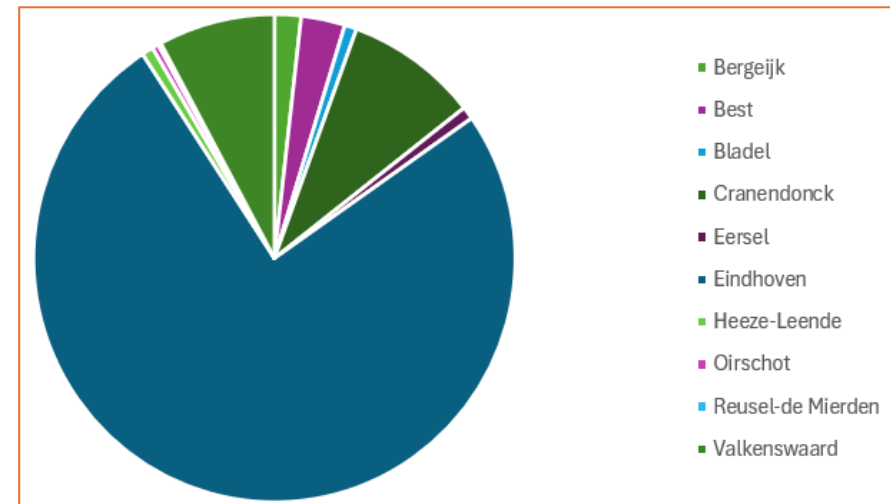
1.6 Symptomen van een systeem onder druk

Wanneer we het zorglandschap bekijken vanuit de beweging van cliënten door het systeem – instroom, doorstroom en uitstroom – ontstaat een beeld van een systeem waarin druk op meerdere punten tegelijk zichtbaar is. Aan de voorkant zien we een continue instroom van nieuwe hulpvragen. Tegelijkertijd blijft de doorstroom binnen het systeem complex. Jeugdigen ontvangen regelmatig ondersteuning van meerdere aanbieders naast elkaar of na elkaar.

Dit kan noodzakelijk zijn vanwege complexe problematiek, maar vraagt wel om sterke regie en samenhang. Aan de achterkant blijkt uitstroom niet altijd duurzaam. In sommige situaties keren jeugdigen later opnieuw terug in het systeem of ontstaat een stapeling van verschillende vormen van ondersteuning. Hierdoor blijft de druk op het systeem bestaan. Het resultaat is een zorglandschap waarin vraag, aanbod en middelen voortdurend onder spanning staan. De spanningen in het systeem worden zichtbaar in verschillende symptomen.

- *Wachtdruk.* De gemiddelde wachttijd binnen onze regio is 78 dagen. Ondanks het brede hulpaanbod blijven wachttijden bestaan. Dit heeft niet alleen te maken met beschikbare capaciteit, maar ook met de doorstroom binnen het systeem en de manier waarop trajecten georganiseerd zijn.
- *Fragmentatie.* Jeugdigen ontvangen regelmatig ondersteuning van meerdere aanbieders. Hoewel samenwerking redelijk goed verloopt, vraagt dit veel afstemming en kan het leiden tot versnippering van verantwoordelijkheden.
- *Druk op budgetten.* De volumegroei in het systeem zorgt ervoor dat uitgaven blijven stijgen. Gemeenten moeten daardoor steeds intensiever sturen op kosten en productie.

- *Druk vanuit het niet-gecontracteerde zorggebruik (NGZ).* NGZ wordt ingezet buiten de reguliere contractrelaties met aanbieders. Hoewel NGZ in individuele situaties passend kan zijn, laat de omvang van deze uitgaven zien dat het huidige zorglandschap niet altijd voldoende aansluit bij de ondersteuningsvragen van jeugdigen en gezinnen. In 2023 gaven we met de tien gemeenten 13,6 miljoen uit (zie figuur 3).
- *Toegenomen regielast voor gemeenten.* Gemeenten moeten tegelijkertijd sturen op kwaliteit, toegankelijkheid, budget en samenwerking tussen aanbieders. Dit maakt de sturing op het systeem complex en intensief.

Figuur 3 | NGZ uitgaven 2023 regio SvJ

Deze symptomen wijzen op een systeem dat in de basis functioneert, maar dat moeite heeft om zich aan te passen aan de huidige maatschappelijke opgaven. Deze patronen zijn geen incidenten, maar voor een belangrijk deel het logische gevolg van hoe het huidige stelsel is ingericht.

1.7 Kernopdracht van Samen voor Jeugd

De opgave van Samen voor Jeugd is niet primair het verkorten van wachttijden of het beheersen van kosten (procesoptimalisatie). De uitdaging van Samen voor Jeugd is het doorontwikkelen van het stelsel en cultuur- en gedragsverandering zodat verantwoordelijkheid, sturing en samenwerking beter aansluiten bij wat jeugdigen en gezinnen nodig hebben én dat tegelijkertijd houdbaar blijft voor de toekomst. Om de druk op de jeugdhulp te verlichten en de continuïteit van zorg voor jeugdigen die dit het hardst nodig hebben te waarborgen, is het noodzakelijk dat:

- Jeugdigen met minder zware hulpvragen op een andere manier worden ondersteund en minder gebruikmaken van jeugdhulp. Wij pleiten daarom voor een aanpak van deze 'mismatches', die we willen realiseren met onze aanpak van passende hulp (matched zorg). In hoofdstuk 2 (opgave 1) gaan we hier verder op in.
- Dat vraagt om een systeem waarin ondersteuning beter samenhangt, doordat organisaties rondom het gezin samenwerken vanuit één gezamenlijke opgave en interventies elkaar versterken in plaats van versnipperd naast elkaar bestaan.
- Verantwoordelijkheid wordt gedeeld, waarbij gemeenten en aanbieders samen verantwoordelijkheid dragen voor het inperken van de instroom, het functioneren van het systeem en voor de

resultaten die voor jeugdigen en gezinnen worden bereikt. Hierin hebben we een eerste stap gezet door samen te werken aan de (maatschappelijke) opgaven (opgavegericht werken).

- Professionals hebben ruimte voor vakmanschap, met meer vertrouwen en handelingsruimte om te doen wat nodig is voor het gezin in plaats van wat administratief het beste past.
- Ondersteuning leidt tot duurzame oplossingen, zodat jeugdigen en gezinnen weer verder kunnen zonder terugkerende hulp of stapeling van voorzieningen.

Om deze beweging mogelijk te maken is er een set aan maatregelen en cultuur- en gedragsverandering nodig (zie hoofdstuk 2 tot en met 5). Maar dan zijn we er nog niet. We zullen ook met elkaar enkele principiële keuzes moeten maken over hoe we het zorgstelsel gaan inrichten. Deze principiële keuzes zullen landen in de *brede inkoop*, die samen met jullie als bestuurders, management, beleid en zorgaanbieders gemaakt gaan worden (zie voor meer informatie hoofdstuk 5).

1.8 Sturing, monitoring en data

De tien gemeenten geven gezamenlijk jaarlijks circa 80 tot 100 miljoen euro uit aan specialistische jeugdhulp (afhankelijk van welke zorgvormen mee worden genomen). Op dit moment sturen we vooral lokaal op kosten, waardoor de samenhang tussen lokale financiën, maatregelen en regionaal beleid nog onvoldoende tot zijn recht komt. Hierdoor ontbreekt het aan volledig inzicht en grip op de ontwikkeling van de zorgkosten binnen de jeugdhulp.

Om zowel meer inzicht te krijgen als om onze financiële positie te versterken en de ambities van dit uitvoeringsplan te realiseren, is regionale datagedreven sturing noodzakelijk.

We willen die sturing ondersteunen met een gezamenlijke monitoringsstructuur en het vermogen om tijdig gerichte maatregelen te nemen. Regionale sturing is daarmee essentieel om als tien gemeenten daadwerkelijk *in control* te komen over de zorgkosten binnen de jeugdhulp en om financiële risico's beter te kunnen voorspellen en daarop te anticiperen. Dit stelt ons bovendien in staat om partners en inwoners beter uit te leggen waarom bepaalde zorgkosten dalen en andere juist stijgen.

Om dit te realiseren, gaan we werken met een monitoringsonderzoek en een regionale 'monitorings-cockpit'. Deze bestaat uit drie segmenten: Financiën, Beleid Samen voor Jeugd en Inkoop- en Contractmanagement. Zij analyseren frequent de kosten- en zorgontwikkelingen en hebben een signalerende en adviserende rol.

Om dit te realiseren wordt er een kleine investering gevraagd voor de aankomende twee jaar (zie begrotingswijziging SvJ). Daarnaast wordt er aan de bestuurders van Samen voor Jeugd gevraagd om scherp te krijgen op de sturingsfilosofie en welke opdracht precies wordt belegd bij Samen voor Jeugd hierin.

2 OPGAVE 1 | REIKWIJDTE EN NORMALISEREN

Gespecialiseerde jeugdhulp voor jeugdigen en gezin wanneer dat bijdraagt aan de oplossing.

2.1. Context

Het doel van opgave 1 is zo passend mogelijk antwoord geven op de hulpvragen van onze jeugdigen, waarbij we breder kijken dan alleen specialistische jeugdhulp. Specialistische jeugdhulp moet in de eerste plaats beschikbaar zijn voor jeugdigen en gezinnen in kwetsbare situaties, voor wie specialistische jeugdhulp daadwerkelijk bijdraagt aan een oplossing. Juist deze groep krijgt nu niet altijd tijdige of passende hulp. Daarom geven we prioriteit aan ambities 1 (normaliseren), 2 (passende hulp) en 3 (reikwijdte) (zie bijlage 1). Het uitvoeren van deze ambities draagt naar verwachting ook positief bij aan de overige ambities binnen opgave 1. Hiermee leggen we een stevige basis voor de verdere uitvoering van de opgave.

Bij de uitvoering van Opgave 1 houden we rekening met beleidsmatige en maatschappelijke factoren die direct of indirect invloed hebben op de haalbaarheid van onze ambities en doelstellingen.

Zo zijn er actieve beleidsmatige doelstellingen die helpend zijn. Een voorbeeld hiervan is het initiatief vanuit het Rijk om het gesprek over normaliseren aan te gaan.

Maar er zijn ook factoren die het behalen van de ambities en doelstellingen uitdagend maken. Risico's die we voorzien en waar we zoveel mogelijk op anticiperen, zijn:

- Het uitblijven van acties uit de Hervormingsagenda Jeugd toegezegd door het Rijk;
- Directe afhankelijkheid tussen mogelijke bezuinigingen vanuit het Rijk en innovatiekracht binnen de regio;
- Schaalsprong in de Brainportregio & arbeidsmarktproblematiek;
- Complexiteit van het anders denken over en kijken naar hulpvragen en het anders handelen door professionals;
- Deze verandering alleen slaagt als we met z'n alle deze verandering aangaan, o.a. de tien gemeenten, toegangsteams, regio en zorgaanbieders
- Risico dat we vervallen in systeemwijzigingen in plaats van het aanpakken van grondoorzaken;

Het behalen van de ambities en doelstellingen van deze opgave vraagt om een brede maatschappelijke verandering in denken en doen. We realiseren ons dat dit een langdurige cultuurverandering is. Daarom zetten we in op een gezamenlijke overtuiging, een aangepaste grondhouding ten opzichte van hulpvragen en het opbouwen van gezamenlijk draagvlak. Vanuit de regio ligt onze focus op eerste- en tweedelijns jeugdhulp. Echter, betrekken we hierbij jeugdigen, opvoeders, professionals de toegang, bestuurders, managers, beleidsmedewerkers en andere relevante partijen.

Landelijk zien we in verschillende gemeenten, die al actief sturen op normaliseren en reikwijdte, positieve resultaten: het aantal jeugdigen in specialistische jeugdhulp daalt en de kosten nemen af. Normaliseren en het bepalen van reikwijdte vragen om keuzes maken, lef en soms ook om 'nee' te zeggen. We normaliseren waar het kan, zonder hulpvragen te bagatelliseren. Dat geldt voor professionals, beleid én bestuur. Het is een complexe opgave die vraagt om een lange adem. Van professionals vraagt dit dat zij, met de juiste ondersteuning en expertise, zorgvuldige en vaak lastige inschattingen maken. Dit is nodig om daadwerkelijk anders te gaan werken voor de jeugdigen en gezinnen die dat nodig hebben.

2.2. Prioritering en samenhang tussen verschillende projecten

De projecten *normaliseren* en *reikwijdte* zijn sterk met elkaar verweven: het een kan niet zonder het ander. Deze samenhang verwerken we in de projectstructuur en planning, dit wordt uitgeschreven in de onderliggende projectplannen. We richten ons bewust zowel op de cultuurverandering als op de praktische en technische vertaling daarvan. Op die manier bieden we een handreiking richting de professionals in de uitvoering.

In het meerjarenplan zijn per opgave ambities en doelstellingen opgesteld. De vierde ambitie binnen opgave 1 is dat gemandateerde verwijzers (en de partners) van Samen voor Jeugd integraal samenwerken. Omdat stakeholders zoals de GI's en huisartsen sterk bijdragen aan het behalen van deze doelen, loopt deze ambitie als een rode draad door de projecten. JBB, als grootste Gecertificeerde Instelling (GI) in de regio is lid van het Bestuurlijk Kernteam HVA.

Project: Normaliseren

Wat gaan we doen?

'Elke vraag verdient een antwoord, maar dit komt niet automatisch vanuit de specialistische jeugdhulp'

Normaliseren betekent dat we anders omgaan met de vragen van jeugdigen en hun netwerk. Het vraagt om een nieuwe manier van denken, kijken en handelen. We voeren hierover het brede maatschappelijke gesprek met jeugdigen, ouders, voorliggende voorzieningen, scholen, lokale teams, jeugdhulpaanbieders en gemeenten. Door samen een gedeeld verhaal te ontwikkelen, zorgen we ervoor dat iedereen zich erin herkent en dat er draagvlak ontstaat om normaliseren daadwerkelijk in de praktijk te brengen. Dit gezamenlijke verhaal verspreiden we via een communicatiecampagne.

Door het maatschappelijke gesprek breed te voeren, willen we ervoor zorgen dat de beschreven cultuurverandering doorwerkt op verschillende lagen. Bijvoorbeeld door het formaliseren van commitment tussen gemeenten en partners en door het vertalen van afspraken naar contracten met jeugdhulpaanbieders. Daarnaast vraagt het durven vertragen en verdragen om lef én om steun aan professionals die op casusniveau lastige keuzes moeten maken. Ook dit vormt een belangrijk onderdeel van het project.

Waarom en aan welke ambities draagt het bij?

Om de gewenste cultuurverandering te realiseren, is het belangrijk dat we samen tot een gedeelde overtuiging komen: het grote verhaal. Hiermee leggen we de basis voor de verdere uitwerking van de ambities binnen de vier opgaven.

Binnen opgave 1 zien we een sterke samenhang tussen de geprioriteerde ambities. Vanuit dit project werken we daarom ook aan de ambities rondom reikwijdte en passende hulp. Daarnaast heeft dit project invloed op ambities binnen andere opgaven. Door normaliseren neemt bijvoorbeeld de instroom in de specialistische jeugdhulp af en dragen we bij aan de ambitie uit opgave 4 om wachttijden te verminderen.

Beoogd resultaat

- Een gezamenlijk tot stand gekomen grondhouding en overtuiging over normaliseren.
- Een communicatiecampagne om het gezamenlijke verhaal breed te verspreiden en onder de aandacht te brengen.
- Ambassadeurs zijn aangesteld op verschillende lagen (bestuur, management, beleid, uitvoering) bij belangrijke stakeholders in het jeugdhulplandschap.
- De ambassadeurs blijven doorlopend aanjager en betrokken bij het verspreiden van het grote verhaal.
- Het formaliseren van commitment tussen gemeenten en partners dat bijdraagt aan de uitvoering.

Tijdpad (dit is een inschatting)

- Schrijven projectplan/startnotitie: Q2-2026
- Opstellen gezamenlijk verhaal: Q2/Q3-2026
- Communicatiecampagne: Q4-2026 t/m Q4-2027
- Formaliseren commitment gemeenten en partners: Q2-Q4 2026
- Doorlopend ambassadeurschap van normaliseren: 2026 en verder

Randvoorwaarden

Eigenaarschap

Zowel regionaal als lokaal is eigenaarschap nodig op het thema normaliseren. Er is een regionale verantwoordelijkheid om de kaders van het grote verhaal neer te zetten en af te stemmen met verschillende partners. Ook het benoemen van de ambassadeurs is een regionale taak. Vanuit de regio hebben we echter niet voldoende zicht op het gehele landschap en zijn we ook niet aanzet om lokale veranderingen te weeg te brengen. Deze opdracht ligt bij de tien lokale gemeenten. Daarom zijn er ook lokale ambassadeurs nodig die verantwoordelijkheid nemen voor het uitdragen van het grote verhaal en deze verandering opgang brengt. Samen optrekken is hierbij een randvoorwaarde.

Capaciteit

De opgaveregisseur vervult in dit project de rol van projectleider. Daarnaast is beleids capaciteit nodig voor de verdere uitwerking binnen dit project (zie begrotingswijziging SvJ en de adviesnotitie voor meer inzicht in de bijbehorende investeringen).

Middelen

Er is een uitvoeringsbudget nodig om onder andere een communicatiecampagne en een boegbeeld te financieren.

Communicatie

Het thema normaliseren is een (politiek) gevoelig onderwerp dat veelvuldig voorkomt in de media. Dit project krijgt daarom een plek in het strategisch communicatieplan en is er structurele betrokkenheid van een communicatieadviseur nodig op dit project.

Risico's en risicobeheersing

- Normaliseren kan op verschillende manieren worden uitgelegd. Daarom is communicatie vanuit de opgave/programma op dit onderwerp erg belangrijk.
- Het maken van de juiste afwegingen. Normaliseren wanneer het kan en voorkomen van het bagatelliseren van hulpvragen. Wanneer is normaliseren terecht en wanneer heeft een jeugdige écht hulp nodig.
- We realiseren ons dat normaliseren en de bijbehorende cultuurverandering lang gaat duren (meerdere jaren) en dat we gelijktijdig andere interventies in moeten zetten om resultaat te behalen. We moeten de balans vinden tussen niet te lang wachten en genoeg vertragen om mensen mee te nemen.

Project: Reikwijdte

Wat gaan we doen?

In dit project pakken we de opdracht uit de Hervormingsagenda Jeugd op om de reikwijdte van de Jeugdwet, waar nodig, aan te passen. Actie vanuit het Rijk blijft tot nu toe uit, maar wel is benadrukt dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor het aanpassen van hun eigen verordening. Reikwijdte betekent dat gemeenten kritisch bepalen wat zij wel of niet opnemen in de verordening.

Tegelijkertijd gaat reikwijdte verder dan alleen het wijzigen van regels: het vraagt ook om het anders organiseren van hulp, bijvoorbeeld door meer voorliggend of collectief te werken.

De verordening vormt de wettelijke vertaling van de grondhouding uit het project Normaliseren. Ons uitgangspunt daarbij is: *'Elke vraag verdient een antwoord, maar dat antwoord komt niet automatisch uit de specialistische jeugdhulp.'* Het proces om de verordening aan te scherpen voeren we uit samen met de tien gemeenteraden van Samen voor Jeugd. Daarnaast betrekken we jeugdigen, professionals en jeugdhulpaanbieders actief in dit traject.

Waarom en aan welke ambities draagt het bij?

- Creëren van duidelijkheid en afbakenen Jeugdwet.
- Verkleinen doelgroep die gebruik maakt van specialistische jeugdhulp.

Beoogd resultaat

- Het eindproduct van dit project is een *concept verordening* waarin de visie van Samen voor Jeugd op reikwijdte is uitgewerkt.

- Duidelijkheid en afspraken over wie welke opdracht hierin heeft. De regio richt zich op de eerste en tweedelijns jeugdhulp. De tien gemeenten zijn aanzet om deze verandering lokaal door te voeren met het 'anders organiseren' van antwoorden hulpvragen mogelijk te maken.

Tijdpad (dit is een inschatting)

- Schrijven projectplan/startnotitie: Q2- Q3 2026
- Verdiepende sessies regio Samen voor Jeugd: Q2- Q4 -2026
- Raadsbijeenkomst: 2026
- Afspraken en duidelijkheid wie welke opdracht heeft: 2026

Randvoorwaarden

Eigenaarschap

De reikwijdte kan alleen worden ingeperkt als lokale gemeenten zorg dragen voor het inrichten van een sterk lokaal team en het versterken van de sociale basis zodat we op andere manieren 'ja' kunnen antwoorden op hulpvragen. Wanneer er lokaal geen eigenaarschap en urgentie gevoeld wordt, kunnen we de specialistische jeugdhulp niet anders organiseren.

Capaciteit

De opgaveregisseur neemt in dit project de rol van projectleider. Daarnaast is er beleids capaciteit en is er een procesbegeleider nodig voor uitwerking binnen dit project.

Middelen

Er is een uitvoeringsbudget nodig om onder andere bijeenkomsten te organiseren voor gemeenteraden en andere partijen waarvan belangen bij elkaar gebracht moeten worden (zie begrotingswijziging SvJ met adviesnotitie voor verdere toelichting).

Communicatie

Het thema reikwijdte is een (politiek) gevoelig onderwerp dat veelvuldig voorkomt in de media. Dit project krijgt daarom een plek in het strategisch communicatieplan en is er structurele betrokkenheid van een communicatieadviseur nodig op dit project.

Risico's en risicobeheersing

- Mensen onvoldoende meenemen in de redenen. Door het organiseren van verdiepende sessies en bijeenkomsten nemen we de input van stakeholders mee.
- Mensen verliezen het vertrouwen in hulpverlening wanneer we onvoldoende onze keuzes kunnen toelichten. Door uitleg en de communicatiecampagne vanuit het project normaliseren worden inwoners meegenomen in wat op welke manier georganiseerd wordt en waarom.
- Door slechts de verordening aan te passen verplaatsen we alleen waar een antwoord op een hulpvraag geformuleerd wordt. De reikwijdte kan alleen daadwerkelijk worden ingeperkt als we dit in combinatie zien met normaliseren, principiële keuzes die we moeten maken ten aanzien van ons zorgstelsel en een veranderde grondhouding.
- Risico op de lange termijn is een verzwaring van de doelgroep die gebruik maakt van specialistische jeugdhulp. Het is belangrijk dat er voldoende tijd en aandacht besteed wordt aan intervisie en supervisie voor de professionals. Hiermee wordt gewerkt aan het weerbaar maken en houden van professionals, ook kunnen hiervoor trainingen worden ingezet.

Als de beoogde resultaten van deze opgave behaald zijn dan is de verwachting dat de instroom afneemt. Er is dan meer tijd en ruimte om de doelgroep die gebruik maakt van specialistische jeugdhulp te bedienen.

Project: Passende Hulp

Wat gaan we doen?

Passende hulp betekent dat de jeugdige op ieder moment de best passende vorm van ondersteuning ontvangt, op basis van een goede analyse (zoals de Gedeelde Verklarende Analyse (GVA)), duidelijke criteria en systematische besluitvorming. Er kan ook worden gesproken van *matchende zorg*, zoals ook wordt benoemd in het nieuwe wetsvoorstel. In dit plan hanteren we echter vooral de term *passende hulp*, zodat we aansluiten bij Nederlandse begrippen.

Het bieden van passende hulp bestaat uit een technisch en een analytisch onderdeel. De technische kant gaat over de inkoop en organisatie van een passend zorglandschap, zodat verwijzers de best passende hulp kunnen inzetten. Dit betekent ook dat er in de overeenkomsten ruimte moet zijn om volgens deze principes te werken.

De analytische kant gaat over anders kijken naar een hulpvraag. Op basis van een gedegen analyse wordt bepaald welke vorm van ondersteuning passend is. Dit kan een vorm van specialistische jeugdhulp zijn, maar dit hoeft niet. Vervolgens worden het moment van inzet, de passende interventie, de duur en de benodigde professionals bepaald. In samenwerking met opgave 2 (de ambitie rondom de GVA) onderzoeken we hoe we binnen de regio tot een zo uniform mogelijke manier van analyseren kunnen komen.

De verdere uitwerking van de gedachte achter passende hulp is opgenomen in bijlage 3.

Waarom en aan welke ambities draagt het bij?

- Betere matching op de hulpvraag via heldere criteria (o.a. risicotaxaties, noodzaakindicatoren, profielen en beschermende factoren).
- Minder mismatches dankzij (gedeelde) verklarende analyse.

- Minder (onnodig) verlengingen doordat trajecten vanaf de start beter aansluiten en minder bijstelling vragen.
- Snellere beschikbaarheid van specialistische hulp voor wie dat echt nodig heeft, omdat over indicatie wordt voorkomen.

Sterke verbinding met ambities rondom normaliseren en reikwijdte binnen opgave 1 en met de ambitie rondom de GVA in opgave 2.

Beoogd resultaat

- Hulp zoveel mogelijk in de eigen omgeving met behoud van eigen regie.
- Minder instroom in specialistische jeugdhulp doordat voorliggende, passende hulp eerder wordt ingezet.
- Een trajectduur en zorgzwaarte die passend zijn bij de hulpvraag van de jeugdige.
- Meer vertrouwen van jeugdigen, ouders en professionals door zichtbaar logische en onderbouwde keuzes.

Als we uitgaan van het inzetten van passende hulp betekent dit dat we enkel specialistische jeugdhulp inzetten voor jeugdigen waarbij specialistische jeugdhulp bijdraagt aan de oplossing. Overall, trachten we dus dat de totale omvang van specialistisch jeugdhulp zal afnemen. Hierin zit een direct verband tussen het bieden passende hulp aan de ene kant en normaliseren en reikwijdte aan de andere kant.

Tijdpad (inschatting)

- Schrijven projectplan/startnotitie: Q2-2026
- Fase 1 | Visie intern: Q2-Q4 2026
- Fase 2 | Gesprek Jeugdhulpaanbieders en wettelijke verwijzers: 2026/2027
- Fase 2 | Verbinding brede inkoop: Q2 2026 t/m Q4 2027
- Fase 3 | Vertaling naar de praktijk: Q3-2027 tot na Q1-2028

Randvoorwaarden

Houding professionals

We willen samen met professionals uit de eerste- en tweedelijns jeugdhulp in kaart brengen hoe het inzetten van passende hulp in de praktijk tot uiting kan komen. We vragen de tien gemeenten om hierin hun verantwoordelijkheid te nemen, zodat we in gezamenlijkheid toewerken naar passende hulp. Ook in het nieuwe wetsvoorstel van VWS wordt verwacht dat toegangsteams werken vanuit *matched care* (zie convenant Sterke Lokale Teams).

Capaciteit

De opgaveregisseur neemt in dit project de rol van projectleider. Daarnaast is beleidscapaciteit nodig voor uitwerking binnen dit project.

Middelen

Er is een uitvoeringsbudget nodig om onder meer trainingen te verzorgen over het werken volgens deze principes, zodat stakeholders deze kunnen toepassen in hun grondhouding en dagelijkse werk. Dit budget kan eventueel worden aangevuld met lokaal scholingsbudget (zie begrotingswijziging en adviesnotitie SvJ).

Communicatie

Dit project krijgt een plek in het strategisch communicatieplan. Het is belangrijk dat we duidelijk communiceren op welke manier en door wie de technische en analytische kant van dit thema wordt uitgevoerd.

Risico's en risicobeheersing

- Het is belangrijk dat duidelijk is wat wordt verstaan onder passende hulp.

- De gemeentelijke toegang ervaart binnen de huidige opdracht en capaciteit niet altijd de ruimte om een uitgebreide analyse te maken en daarmee om soms 'nee' te zeggen wanneer een andere of voorliggende ondersteuningsvorm passender is. Dit betekent dat de randvoorwaarden moeten aansluiten bij de opdracht om deze verantwoordelijkheid zowel lokaal als regionaal goed op te pakken.

3 OPGAVE 2 | INTEGRALITEIT

Jeugdhulp inzetten vanuit integraliteit, systeemgericht en zowel sector- als domein overstijgend

Context

De ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen is momenteel nog sterk georganiseerd langs de lijnen van afzonderlijke domeinen, zoals Wmo, schuldhulpverlening, onderwijs en jeugdhulp en langs sectoren zoals de GGZ, (licht) verstandelijk beperkten of opvoeden & opgroeien. Hoewel dit structuur en specialisatie biedt, sluit het steeds minder aan bij de werkelijkheid van gezinnen. De uitdagingen waar jeugdigen en ouders mee te maken hebben, staan namelijk zelden op zichzelf. Ze zijn verweven met bredere maatschappelijke vraagstukken zoals schulden, echtscheidingen, prestatiedruk, krapte op de arbeidsmarkt, de woningcrisis, psychische belasting bij ouders en de toenemende globalisering (denk aan migratie en de daarmee toenemende diversiteit aan hulpvragen of internationale en digitale invloeden op jeugdigen en gezinnen). Deze factoren stapelen zich op en versterken elkaar, waardoor problematiek complexer wordt en zich uitstrekt over meerdere leefgebieden. Jeugdigen zijn het kind van deze rekening.

Jeugdhulp op zichzelf is daarom niet altijd de meest passende oplossing. Er is een bredere blik nodig waarbij verbinding wordt gemaakt met onder andere Wlz, Zorgverzekeringswet, IZA, Wmo, bestaanszekerheid, onderwijs en volwassen GGZ. Sector en domein overstijgend samenwerken is essentieel. Dit geldt zowel voor de samenwerking tussen gecontracteerde zorgaanbieders, als voor de samenwerking tussen het voorliggend veld, de lokale toegang en aanbieders van specialistische jeugdhulp. Alleen door deze samenhang te organiseren, kunnen we duurzame en passende hulp bieden.

Opgave 2 richt zich daarmee op de noodzakelijke transformatie van een benadering die primair gericht is op enkel het jeugdige, naar een systemische aanpak die het hele gezin én de context daaromheen centraal stelt.

Door problematiek in samenhang te begrijpen én te behandelen, maken we duurzaam het verschil. Uitgangspunten hierbij zijn:

- **Eén gezin, één plan, één regisseur:** hulp wordt afgestemd op het hele gezin, met één coördinerende professional.
- **Multidisciplinaire samenwerking:** professionals uit jeugd-GGZ, opvoedhulp, onderwijs, wijkteams, wonen, armoede etc. werken samen.
- **Gezamenlijke verklarende analyse:** problemen worden in samenhang bekeken.
- **Samenhang in hulpverlening:** geen losse interventies, maar een afgestemd plan dat aansluit op alle leefgebieden.
- **Structureel leren en monitoren:** samenwerking wordt geëvalueerd en verbeterd op basis van praktijkervaringen en data.

Sleutelbegrippen in deze beweging zijn *ontmoeten, verbinden en begrip*. Integraliteit betekent werken vanuit een gedeeld beeld, gezamenlijke verantwoordelijkheid en een aanpak die recht doet aan de leefwereld van jeugdigen en gezinnen. Binnen de huidige maatschappelijke en financiële context is dit noodzakelijk om passende, effectieve en toekomstbestendige jeugdhulp te blijven bieden.

3.2 Prioritering en samenhang tussen verschillende projecten

Opgave 2 kent verschillende ambities, die niet allemaal tegelijk opgepakt kunnen worden (zie bijlage 1 voor het overzicht met alle ambities per opgave). Binnen deze opgave legt ambitie 1 de **basis voor samenwerking en snelle expertise-uitwisseling** tussen professionals, dat cruciaal is om doorstroom te verbeteren en mismatches te voorkomen. Zonder deze samenwerking blijven verbeteringen versnipperd en blijft regie bij gezinnen uit. Ambitie 4 richt zich op het **verbeteren van de kwaliteit van analyses en het doen van gedeelde, verklarende analyses bij complexe casuïstiek**. Dit is essentieel om hulp proportioneel en passend in te zetten en om matched care te realiseren. Maar dit kan ook bijdragen aan het voorkomen van crisissen. We kiezen daarom voor prioriteit op ambities 1 en 4 binnen deze opgave, omdat deze fundamenteel zijn voor het realiseren van alle andere ambities en omdat hier nog relatief weinig structureel op gebeurt. Daarnaast kunnen deze ambities fungeren als een vliegwiel voor de verdere uitvoering, doordat zij randvoorwaarden creëren die andere ambities versterken en versnellen.

Ambitie 2 (samenhangende hulp in gezinnen met meervoudige hulpvragen), ambitie 5 (ondersteuning speciaal onderwijs) en ambitie 7 (crisisaanbod met oog voor preventie) worden al opgepakt binnen **lopende en nieuwe inkooptrajecten**. Deze worden in 2026 ongewijzigd voortgezet met een vergelijkbare tijdsinvestering. Voor ambitie 3 (systeemgerichte hulp in het GGZ-domein) en ambitie 6 (ondersteuning binnen KDV, regulier onderwijs en BSO) geldt dat er in enkele sub- of buurregio's relevante ontwikkelingen in beweging zijn. Binnen onze opgave volgen we deze ontwikkelingen actief, maar nemen we ze in 2026 nog niet operationeel in uitvoering. Zodra verdere concretisering en regionale aansluiting mogelijk is, worden deze ambities in de daaropvolgende jaren planmatig opgepakt.

3.3 Projecten en activiteiten

Lopende inkooptrajecten

In 2026 voeren we als regio Samen voor Jeugd, samen met de regio Een 10 voor de Jeugd, twee belangrijke inkooptrajecten uit. Beide trajecten dragen direct bij aan de hogere doelen van opgave 2, waarin integraal samenwerken centraal staat.

Inkoop crisis

We organiseren een integrale regionale aanbesteding voor de crisisketen, zodat uiterlijk 1 januari 2027 nieuwe contracten in werking treden. De aanbesteding richt zich op toeleiding, triage, beoordeling, coördinatie en inzet van passende crisishulp. Hiermee versterken we de regionale sturing, verminderen we versnippering en creëren we één heldere en samenhangende opdracht voor aanbieders.

Door deze aanpak kunnen professionals sneller en consistentere handelen in crisissituaties. Gezinnen en jeugdigen ontvangen zo eerder passende hulp en de match tussen vraag en aanbod wordt sneller goed gemaakt. Professionals herkennen crisissen eerder en werken vanuit duidelijke werkprocessen en gezamenlijke verantwoordelijkheden. Een samenwerkingsovereenkomst, die in gezamenlijkheid wordt opgemaakt, wordt eind april 2026 afgerond en de gunning volgt eind juni. Vervolgens start de implementatiefase richting de invoering per 1 januari 2027.

Inkoop Zorg in Onderwijstijd

In 2026 ronden we de voorbereidingen af voor de regionale inkoop van Zorg in Onderwijstijd (ZiO), bereiden we de implementatie bij scholen en aanbieders voor en kan de voorziening daadwerkelijk starten (naar schatting januari 2027). ZiO zorgt ervoor dat jeugdhulp structureel beschikingsvrij aanwezig is binnen SO, SBO en VSO, waardoor sneller en adequater kan worden ingespeeld op ondersteuningsvragen in de schoolcontext. Dit versterkt de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp en verbetert de aansluiting van ondersteuning op het dagelijks functioneren van kinderen.

Project: Effectieve intersectorale samenwerking (nieuw)

Waarom en aan welke ambities draagt het bij?

Goede kennisuitwisseling en samenwerking tussen professionals uit verschillende sectoren is cruciaal voor passende hulp aan jeugdigen en gezinnen. In de praktijk blijkt dat onduidelijkheid over rollen, taken, verantwoordelijkheden en regie, gebrek aan wederzijds vertrouwen en gedeeld eigenaarschap samenwerking in casussen bemoeilijkt. Professionals werken soms langs elkaar heen, waardoor hulp niet integraal aansluit op de vraag van het gezin en tussentijdse monitoring van de hulpvraag ontbreekt.

Met de methodische inzet van de Social Profit Canvas kiezen we bewust voor een moment van vertraging om:

- De huidige situatie en knelpunten scherp in beeld te krijgen (nulmeting).
- Te begrijpen waarom intersectorale samenwerking niet altijd slaagt (startfoto).
- Te bepalen wat nodig is om wél tot effectieve intersectorale samenwerking te komen (interventies/projectplan).

Onder intersectorale samenwerking verstaan we zowel (consultatieve) kennisuitwisseling als daadwerkelijke samenwerking in casuïstiek.

Door samen gegrond de huidige situatie en knelpunten te analyseren, beogen we inzichtelijk te krijgen welke interventies bij kunnen dragen aan snellere, beter afgestemde en meer integrale ondersteuning.

Draagt met name bij aan: ambities 1, 2 en 3

Beoogd resultaat

1. Nulmeting/startfoto: analyse van waar we nu staan, waar zitten knelpunten, waarom dingen nu niet lukken, wat er anders moet en hoe kunnen we dat met de meeste impact doen.
2. Concreet projectplan (inclusief monitoringsonderzoek) met verschillende scenario's/pilots ter verbetering van kennis- en expertise uitwisseling tussen sectoren.

Tijdpad (inschatting)

- 2026/ 2027/ 2028
Voorbereiden en uitwerking om tot nulmeting/startfoto te komen
In beeld brengen van passende interventies om tot verbetering van intersectorale samenwerking te komen.
- Interventies nader uitwerken in projectplan.
Vastellen van projectplan inclusief monitoringsonderzoek
Verkennen van interventies in de praktijk

Randvoorwaarden

- Een representatieve afvaardiging van sectoren: OO, GGZ, verslavingszorg, (L)VG en waar mogelijk ook welzijnspartijen.
- Urencapaciteit bij stakeholders voor werksessies en uitvoering projectplan. Dit moet nader onderzocht worden.

Risico's en risicobeheersing

- Te lang in gesprek blijven met elkaar in plaats van actiegericht te werk gaan
- Druk op lokale teams en keten → we betrekken stakeholders vroegtijdig bij onze plannen, creëren draagvlak en versterken het urgentiebesef. Daarnaast toetsen we binnen de interventies expliciet op haalbaarheid, zodat verwachtingen realistisch blijven en de implementatie uitvoerbaar is. Tevens moet helder zijn wat de opdracht hierin is van de regio en wat van lokale gemeenten.

Project: Samen sterk in analyses – regionale verbeterslag in het doen van een kwalitatief goede en passende analyse (lopend)

Waarom en aan welke ambities draagt het bij?

Gezinnen ontvangen nog te vaak ondersteuning die niet aansluit bij hun werkelijke hulpvraag. In de praktijk wordt veelal gewerkt volgens stepped care in plaats van matched care, waardoor interventies niet altijd passend zijn. Daarnaast maakt iedere betrokken partij vaak een eigen analyse, wat leidt tot dubbel werk, versnippering en gebrek aan samenhang.

Dit project richt zich op het verbeteren en uniformeren van de analyses die binnen de keten worden uitgevoerd. Daarmee werkt de gehele keten vanuit dezelfde uitgangspunten en criteria, wat leidt tot een herkenbare en betrouwbare basis waarop professionals kunnen terugvallen en verder kunnen bouwen. Dit versterkt de onderlinge samenhang, voorkomt uiteenlopende werkwijzen en zorgt ervoor dat gezinnen hun verhaal niet telkens opnieuw hoeven te vertellen.

De inzet van de Gedeelde Verklarende Analyse (GVA) is daarbij niet langer vrijblijvend. Landelijke regelgeving schrijft onder andere voor dat vanaf 2026 voor iedere jongere die instroomt in de JeugdzorgPlus een GVA verplicht is. Ook provinciaal hebben we ons gecommitteerd aan het gebruik van de GVA. Het helpt ons om problematiek in samenhang te begrijpen en systemisch werken concreet te maken. Samen met alle betrokken partijen ontstaat een gezamenlijk beeld van de hulpvraag, inclusief onderliggende oorzaken, mechanismen en relevante factoren uit het verleden. Dit leidt tot diepere, objectievere en consistentere onderbouwde analyses, waardoor sneller de juiste interventies worden gekozen. We onderzoeken hoe de GVA in onze regio van waarde kan zijn bij complexe casussen, met als uitgangspunt dat de methodiek proportioneel wordt ingezet, variërend van de volledige aanpak tot het gebruik van afzonderlijke elementen, en passend is bij wat werkt voor onze regio.

Draagt met name bij aan: ambities 1 en 4

Beoogd resultaat

- Door de regio gefaciliteerde inzet van de GVA in relatie tot landelijke en regionale verplichtingen, zoals JeugdzorgPlus.
- Implementatie van de GVA bij complexe casuïstiek, waarbij de regio zich focust op de eerste en tweedelijns Jeugdhulp. Hierbij onderzoeken we in welke casussen, los van de landelijke en regionale verplichtingen, volledige inzet van een GVA passend is. Hiervoor zetten we een regionale poule in van gedragswetenschappers.
- Een regionaal advies aan de tien gemeenten en heldere afspraken over ieders opdracht en scope. Tevens belangrijk dat we een gezamenlijke visie ontwikkelen op de minimale norm voor analyseren. Deze visie wordt ondersteund door een kwaliteitskader dat gemeenten op hun eigen wijze kunnen toepassen en dat aansluit op de regionale implementatie van de GVA. Hiermee beogen we niet alleen kwaliteitsverbetering, maar ook een uniformiteitsslag, zodat analyses binnen de keten beter op elkaar aansluiten.

Met betrekking tot de eerste twee punten onderzoeken we concreet hoe de regionale poule haar rol gaat pakken en hoe versterking van bestaande regionale structuren (zoals Multi, het RET en ASH) hier een antwoord in kunnen bieden.

Tijdspad (inschatting)

2026/2027

- Gesprekken en werksessies
- Uitwerking advies:
 1. Inzet GVA t.b.v. landelijke en regionale verplichtingen;
 2. Inzet GVA in andersoortige casuïstiek;
 3. Regionale visie op minimale norm van analyseren;
- Opdrachtafbakening regio en toetsing bij brede afvaardiging (bestuurders, managers, lokale teams, inkoop- en contractmanagement, beleid en aanbieders).

- Oplevering definitief advies, inclusief plan van aanpak in relatie tot bovengenoemde beoogde resultaten aangaande de regio.

Randvoorwaarden

- Budget uitvoering project en inzet regionale poule: BEN-middelen (€ 150.000). BEN-middelen zijn niet toereikend voor een volwaardige regionale poule van gedragswetenschappers. Onderdeel van het projectplan is om te kijken welke middelen er nodig zijn en waar dekking vandaan moet komen.
- Budget voor implementatie. Er is rekening gehouden met budget voor de implementatie van dit project (zie begrotingswijziging en adviesnotitie SvJ). Echter zijn er ook structurele middelen nodig voor de borging. Binnen het projectplan betreft dit een van de eerste acties.
- Duidelijkheid over welke opdracht de lokale gemeenten hierin hebben en dat er voldoende draagvlak is bij de lokale gemeenten.

Risico's en risicobeheersing

- Draagvlak voor implementatie van de GVA is niet overal aanwezig →. De visie hierop bepalen we in goed overleg met alle 10 gemeenten. Daarin nemen we de landelijke verplichtingen die op ons afkomen ook goed in acht.
- De regio kan het gebruik van het kwaliteitskader als minimale norm voor analyses slechts stimuleren; de verantwoordelijkheid voor daadwerkelijke toepassing ligt bij de afzonderlijke lokale gemeenten. De implementatie daarvan is afhankelijk van het lokale draagvlak en de beschikbare capaciteit → we zetten actief in op het organiseren en faciliteren van een regionaal gesprek om met alle gemeenten te verkennen of we kunnen komen tot een gezamenlijke visie op de minimale norm voor analyses, bij voorkeur in samenhang met de opdracht die we rondom de GVA uitvoeren.
- Om in de hele keten beter op elkaar aan te sluiten, is het essentieel dat toegangen en aanbieders elkaars analyses vertrouwen. Dat vertrouwen is nodig om echte kwaliteitsverbetering en meer

efficiëntie te realiseren. Het opbouwen hiervan kost echter tijd en vraagt om een bredere cultuurverandering, naast het werken aan uniforme werkwijzen en tijdige, transparante informatiedeling.

Project: Duurzame hulp aan jeugdigen en gezinnen waarbij meerdere professionals moeten samenwerken aan een effectieve oplossing (Multi evaluatie) (lopend)

Waarom en aan welke ambities draagt het bij?

Jeugdigen of gezinnen met een hulpvraag, waarbij de oplossing complex is en meerdere professionals of zorgvormen nodig zijn, zijn gebaat bij een integrale en samenhangende aanpak. We willen daarom integrale ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen verbeteren en verduurzamen. Tussen 2022 en 2025 is de Multi-aanpak opgebouwd als een vernieuwende werkwijze die versnippering en symptoombestrijding doorbreekt door:

- Het gezin centraal te stellen en eigenaarschap te versterken.
- Duurzame oplossingen te vinden door grondoorzaken goed te analyseren.
- Goede inhoudelijke zorgcoördinatie via vaste aanspreekpunten.
- Wendbaarheid en maatwerk in te zetten, waarbij professionals kunnen doen wat nodig is zonder administratieve barrières als het aanvragen van (nieuwe) zorgtoewijzingen.

Ondanks een stevige basis, kent de aanpak ook knelpunten zoals administratieve complexiteit zorgaanbieders, wachttijden, rolonduidelijkheid en kwetsbaarheid door personele krapte.

In 2026 werken we aan de evaluatie van de Multi-aanpak (fase 3) om scherper te krijgen wat wel en niet werkt binnen de huidige aanpak, en deze te vertalen naar een doorontwikkelde, duurzame en toekomstbestendige vorm van integrale (gezins)ondersteuning. Dit sluit aan bij de voorbereiding op de brede inkoop vanaf 2028.

Beoogd resultaat

- Duurzaam financieel fundament: inzicht in sterke punten, knelpunten en uitvoerbare Quick Wins binnen het huidige financieringsmodel met doorvertaling naar wensen brede inkoop.
- Soepel in-, door- en uitstroombepaalde analyse van procesknelpunten en praktische verbeteropties voor voorspelbare casusflow en benutting van capaciteit.
- Transparant monitoringskader: een inventarisatie van beschikbare en ontbrekende data, inzicht in wat nodig is en een advies voor de doorontwikkeling van een structureel en duurzaam monitoringskader dat praktisch toepasbaar is.
- Samenwerken en leren: cultuur en structuur voor samenwerking, kennisdeling en continue verbeteren, met enkele concrete acties die samenwerking direct versterken.
- Communicatie: overzicht van huidige communicatie, ontwikkeling van een kernboodschap plus verbeterpunten voor duidelijke en eenduidige informatie.

Deze opbrengsten vormen de basis voor verdere doorontwikkeling van Multi richting 2027 en de *brede inkoop* en daarmee de borging van Multi.

Tijdpad (inschatting)

- Q1-Q2 2026
Opstart van thematische werkgroepen: Financieringslogica, Instroom, doorstroom & uitstroom, Evaluatie & monitoring, Samenwerken & leren en Communicatie.
- 2026
Oplevering tussenevaluatie Multi-aanpak met doorkijk richting 2027-2028.
- Doorlopend (2026-2029)
 - Feedbackloops met professionals en partners (leren en bijsturen).
 - Contractgesprekken en evaluaties met aanbieders.
 - LOT-overleggen voor casuïstiek, systeemknelpunten en gezamenlijke verbeteracties.

Randvoorwaarden

- Beschikbaar werkbudget (zie begroting Multi en de adviesnotitie SvJ).
- Ureninzet van projectgroep, werkgroepen en ondersteunende functies.
- Toegang tot benodigde data en uitbreiding van eventuele data (systemen) voor monitoring.

Risico's en risicobeheersing

- Administratieve complexiteit → start werkgroep Financieringslogica.
- Negatief frame door opstartproblemen → actieve communicatie en zichtbare successen.
- Wachtlijsten → start werkgroep Instroom, doorstroom & uitstroom.

4 OPGAVE 3 | VERBLIJF

Meer kinderen groeien veilig op, thuis of in de omgeving (zo thuis als mogelijk)

4.1 De context

De inzet van verblijf in de jeugdhulp staat landelijk onder druk. Het aantal jeugdigen dat (tijdelijk) buiten het eigen gezin verblijft, in pleegzorg, gezinshuizen of residentiële voorzieningen, en de manier waarop deze zorg is georganiseerd, zijn de afgelopen jaren onderwerp van intensief maatschappelijk en politiek debat geweest.

In landelijke beleidsontwikkelingen, waaronder de Hervormingsagenda Jeugd, wordt sterk ingezet op het terugdringen van niet noodzakelijk verblijf, het verkorten van de verblijfsduur en het versterken van alternatieven in de thuissituatie of het netwerk. Het uitgangspunt daarbij is: zo thuis mogelijk, zo kort mogelijk en zo licht mogelijk, tenzij de veiligheid of ontwikkelingskansen van het kind anders vereisen. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan kwaliteitsverbetering van residentiële zorg, doorontwikkeling van kleinschalige voorzieningen en een betere aansluiting tussen verblijf, onderwijs en ambulante ondersteuning.

In dat kader wordt er tevens ingezet op de af- en ombouw van JeugdzorgPlus (JZ+), met als landelijke ambitie gesloten plaatsingen tot het uiterste te beperken.

Hieraan wordt ook hard gewerkt binnen het landsdeel Zuid, waarin we een goede relatie proberen te leggen met Samen voor Jeugd.

De inzet van verblijf is geen eindpunt, maar een tijdelijke en doelgerichte inzet binnen een breder traject. Dit vraagt om scherpe analyses (bijv. GVA), duidelijke perspectiefbepaling en intensieve samenwerking tussen gecontracteerde verwijzers, aanbieders, gemeenten en netwerkpartners. Ook vraagt het om heldere afspraken over instroom, doorstroom en uitstroom, om te voorkomen dat jeugdigen langer dan nodig in verblijf blijven door factoren zoals wachtlijsten of gebrek aan passende vervolgzorg.

De ambities en projecten van opgave 3 binnen het Meerjarenplan Samen voor Jeugd, haken aan bij aan deze beweging.

Daarnaast spelen arbeidsmarktkrapte binnen de 24-uurs zorg, toenemende zorgzwaarte en financiële druk een belangrijke rol. Met de ombouw naar kleinschalige woonvormen, in combinatie met de afbouw en ombouw van JZ+, hebben residentiële voorzieningen te maken met hogere personele inzet en verbreding van complex gedrag. Dat vraagt om gespecialiseerde expertise en stabiele teams. Tegelijkertijd zien we wachtlijsten ontstaan binnen de jeugdhulpverlening. Dit belemmert de doorstroom voor passende- en vervolgzorg en verhoogt de druk binnen de residentiële voorzieningen.

Opgave 3 richt zich daarom op het versterken van samenhang en regie rondom verblijf. Doel is om verblijf uitsluitend in te zetten wanneer dit aantoonbaar noodzakelijk is en met een helder perspectief vanaf de start en een duidelijke route naar terugkeer, doorplaatsing of zelfstandigheid.

In samenwerking met verwijzers, gecontracteerde zorgaanbieders, crisis en JZ+, willen we meer regie krijgen op wachtlijsten en het zorgdragen voor de best passende plaatsing (matched care). Hiermee wordt bijgedragen aan een zorglandschap waarin verblijf beschikbaar blijft voor wie het écht nodig heeft, terwijl jeugdigen zoveel mogelijk opgroeien in een stabiele, vertrouwde omgeving. Dit doen we door in te zetten volgens de volgende lijnen.

Voorkomen van residentieel verblijf

Door versterking van ambulante ondersteuning, inzet van logeren en andere netwerkgerichte alternatieven beperken we onnodige uithuisplaatsingen. We zetten in op een coördinatiepunt Wonen en Verblijf waarbij we op een uniforme wijze de overstap naar residentiële jeugdhulp borgen. Hierop zoomen we in onder project Coördinatiepunt wonen en verblijf op pagina 23.

Transformatie naar kleinschalig en regionaal georganiseerd verblijf

Waar residentiële jeugdhulp noodzakelijk is, transformeren we deze naar kleinschalige, zo thuis mogelijke voorzieningen met aandacht voor een positief leefklimaat, maatwerk en onvoorwaardelijk wonen. Dat betekent een nadruk op: pleegzorg, gezinshuizen, behandelgroepen (kleinschalig) wonen. Hier zoomen we op in bij project Visie en doorontwikkeling verblijf op pagina 25.

Versterken van regie en perspectief

Iedere plaatsing vraagt om een heldere perspectiefbepaling en een expliciete route naar terugkeer, doorplaatsing of zelfstandigheid. Dit vereist uniforme triage en analyse, eenduidige besluitvorming en strakke regie op instroom, doorstroom en uitstroom. We creëren overzicht in de behoeften van jongeren, waarmee aanbieders de juiste zorg kunnen realiseren. Dit in samenwerking met andere domeinen om door- en uitstroom goed te laten verlopen.

De bovenstaande ambities staan in verbinding met de overige opgaven van het meerjarenplan, zoals matched care onder opgave 1, integrale samenwerking onder opgave 2, datagerichte sturing en regie op NGZ en wachttijden onder opgave 4. Hier is continu aandacht voor en de nodige afstemming over met de andere opgaven.

We sluiten aan bij de landelijke en bovenregionale ontwikkelingen rondom JZ+, borgen dit binnen de lopende projecten (waaronder de doorontwikkeling van verblijf) en vertalen de afspraken die op landsdeel Zuid-niveau worden gemaakt naar Samen voor Jeugd, zodat we samen met zorgaanbieders invulling kunnen geven aan de daar opgestelde agenda.

Landelijke ontwikkelingen waar opgave 3 bij aansluit:

- Hervormingsagenda Jeugd
- Landelijk actieplan Dakloosheid
- Programma 'Alle jongeren een thuis'
- Decentralisatie Beschermd wonen
- Landelijke aanpak 16-27 jaar

4.2 Prioritering en samenhang tussen verschillende projecten

Binnen de opgave zijn drie projecten geformuleerd die alle ambities raken, waardoor ervoor gekozen is om binnen de ambities geen onderlinge prioritering aan te brengen. We pakken dus alle ambities aan. De drie projecten zijn:

1. Coördinatiepunt wonen en verblijf (CPWV)
2. Visie en doorontwikkeling verblijf
3. Pleegzorg/Mockingbird

Project: Coördinatiepunt wonen en verblijf (CPWV)

Wat gaan we doen?

Het gezamenlijk verbeteren van de jeugdhulp en woonbegeleiding binnen tien gemeenten, zodat jongeren de juiste ondersteuning op de juiste plek krijgen, doorplaatsingen en dakloosheid worden voorkomen, samenwerking tussen gemeenten en aanbieders wordt versterkt en inzicht ontstaat in zorgbehoeften, hiaten en doorstroombmogelijkheden. Dit willen we bereiken door middel van het opzetten van een Coördinatiepunt Wonen en Verblijf.

Waarom en aan welke ambities draagt het bij?

De huidige landelijke situatie binnen de jeugdhulp, en specifiek binnen verblijf, is niet langer houdbaar. Jongeren wachten te vaak en te lang op passende hulp, worden regelmatig meerdere keren overgeplaatst en ontvangen niet altijd de juiste ondersteuning op het juiste moment. Cijfers benadrukken dit beeld: gemiddeld ervaren jongeren zes doorplaatsingen (NJi) en bedraagt de wachttijd voor verblijf gemiddeld 75 dagen (Meerjarenplan Samen voor Jeugd 2026-2029). Dit heeft directe gevolgen voor hun ontwikkeling, onderwijstraject en een verhoogd risico op dakloosheid na 18 jaar.

Als regio hebben we de opdracht om alle vormen van jeugdhulp beschikbaar te stellen, dicht bij de inwoner en van goede kwaliteit. Om dit structureel te realiseren, is een transformatie binnen verblijf noodzakelijk. Ook in onze regio zien we dat de doorstroom van jongeren in verblijf moeizaam verloopt door een gebrek aan integraal inzicht in wie er verblijft, wat hun woonperspectief en huidige én toekomstige zorgbehoefte is. Initiatieven zijn versnipperd, aanmeldingen bij meerdere aanbieders tegelijk zorgen voor een vertekend beeld van wachtlijsten en signalen worden individueel opgepakt, wat veel tijd kost bij gemeenten en aanbieders.

Hierdoor blijven hiaten in het zorglandschap onzichtbaar en is er onvoldoende sturing om tijdige en passende matches te maken, waardoor doorplaatsingen en lange wachttijden ontstaan.

Het Coördinatiepunt Wonen en Verblijf (CPWV) zal dit inzichtelijk maken. Het CPWV draagt bij aan een meer passende plek en beoogt doorplaatsingen door een betere matching te voorkomen (matched care). Het voorstel is om iedere plaatsing op een woon- of verblijfsplek (m.u.v. logeren, deeltijd wonen, crisis, HIC en JZ+) via het CPWV dient te verlopen. Hierdoor krijgt de regio beter zicht op het zorglandschap in de regio en kunnen we jeugdigen meer in de eigen omgeving een passende plek bieden. Voor jongeren die geplaatst worden bij crisis, HIC en JZ+ richten we ons op onderlinge afstemming en samenwerking, zodat het CPWV tijdig kan ondersteunen bij het vinden van een vervolgplek indien nodig. Daarmee voorkomen we dat jongeren onnodig langer gebruik maken van deze noodplekken.

Het CPWV richt zich op:

- Woon- en verblijfsplekken waar jeugdigen meer dan 16 etmalen per maand wonen of verblijven.
- Jeugdigen in verblijf binnen pleegzorg, gezinshuizen, behandelgroepen en wonen.
- Alle GGZ-behandelbedden waar rechtstreeks op geplaatst kan worden.
- Doorplaatsing naar een andere organisatie.
- Doorplaatsing naar een andere productsoort binnen dezelfde organisatie.
- De inzet van Landelijk Transitiearrangement (LTA) vindt plaats in afstemming met het CPWV

Met het CPWV zetten we in op alle ambities van opgave 3.

Beoogd resultaat

- Transparante, gezamenlijke aanpak van tien gemeenten op het gebied van verblijf.
- Betere matches (match care): juiste jongere op juiste plek/minder doorplaatsingen.
- Ondersteuning van verwijzers bij het vinden van de juiste plek.
- Ondersteuning van aanbieders bij complexe casuïstiek om doorplaatsing te voorkomen.
- Creëren van gezamenlijke verantwoordelijkheid voor oplossing voor zwaarste problematiek.
- Verbetering overgang jeugd naar volwassenheid.
- Voorkomen dakloosheid na 18e jaar.
- Vermindering administratieve lasten en verbeterde privacy afstemming.
- Verbeteren doorstroom vanuit crisis, JZ+ en HIC.
- Beter inzicht in aanbod en ontwikkelbehoeften binnen de regio.

Tijdpad (inschatting)

- Draagvlak akkoord ontwerp: Q1-2026
- Inrichten Coördinatiepunt: Q2-2026
- Start Coördinatiepunt: Q3-2026
- Evaluatie & borging: eind Q3, begin Q4-2026
- Vervolg vanuit Evaluatie: eind Q4-2026

Randvoorwaarden

Draagvlak door tien gemeenten en betrokken partners

De belangrijkste randvoorwaarde binnen dit project is voldoende draagvlak bij de tien gemeenten en de betrokken partners (o.a. GI). Er is bewust gekozen om het coördinatiepunt in te zetten voor alle vormen van wonen en verblijf binnen de tien gemeenten (besproken in het BO Samen voor Jeugd in februari 2026).

Dit betekent dat het coördinatiepunt voor alle vormen van wonen en verblijf wordt ingezet, met uitzondering van crisis, HIC, logeren en JZ+. Met deze laatste vormen vindt wel afstemming plaats. Op deze wijze biedt het CPWV een integraal regionaal overzicht van alle jeugdigen in verblijf en maakt het mogelijk om gericht te sturen op passende plaatsingen, doorstroom en kwaliteit. Door de brede scope ontstaat een stevig fundament voor samenwerking, dataverzameling en gezamenlijke besluitvorming. Tevens levert het de grootste impact op in termen van wachttijdreductie, minder doorplaatsingen en een dekkend, toekomstbestendig zorglandschap. De inrichting vraagt om een goede governance, juiste personele inzet en datalevering.

Eigenaarschap

Het voorstel is om het CPWV onder Samen voor Jeugd te laten vallen (tien gemeenten). Samen voor Jeugd heeft goed zicht op de gecontracteerde woon- en verblijfsaanbieders en voert ook contractmanagement en -beheer uit van deze aanbieders, waardoor de uitnutting goed gemonitord kan worden.

Capaciteit

Projectleider voor de uitvoering van het project. Bezetting van het CPWV. Ondersteuning rondom data.

Middelen

De benodigde middelen staan uitgebreid beschreven in de businesscase. Vanuit Deltaplan Eindhoven zijn er middelen beschikbaar voor de startfinanciering. De startupkosten, pilotfase en implementatie kunnen volledig worden gefinancierd vanuit deze middelen. Wanneer het project een succes blijkt te zijn, willen we natuurlijk dit ook borgen. We gaan tijdig kijken hoe deze borging eruit komt te zien en welke middelen daarvoor nodig zijn.

Risico's en risicobeheersing

Er is nog geen zicht op de structurele kosten. Beheersingsmaatregel: de business case geeft een inschatting, die na goedkeuring verder zal worden uitgewerkt. Zodra de structurele kosten meer inzichtelijk zijn geworden, worden deze zo snel mogelijk meegenomen in een borgingsplan.

Project: Visie & Doorontwikkeling verblijf

Wat gaan we doen?

Het gezamenlijk doorlopen van beleidsdoorontwikkeling op verblijf om hiermee input te geven aan het project 'brede inkoop Samen voor Jeugd' (zie opgave 4), de inkoopstrategie te kunnen bepalen en daarmee het nieuwe beleid op verblijf duurzaam te kunnen borgen. Om uiteindelijk te beschikken over voldoende toekomstbestendige, kwalitatief passende én financieel houdbare verblijfsvormen voor onze jeugdige cliënten in de jeugdhulpregio Samen voor Jeugd.

De scope omvat alle vormen van verblijf: residentiële verblijfsvormen, pleegzorg, logeren en de realisatie van de ombouw en afbouw JZ+ binnen regio Samen voor Jeugd.

Waarom en aan welke ambities draagt het bij?

De visie en doorontwikkeling zal op alle ambities van opgave 3 ingaan en richting gevend zijn.

Beoogd resultaat

Het doel van het project Doorontwikkeling Verblijf is om in de jeugdhulpregio Samen voor Jeugd te komen tot gezamenlijk beleid op verblijf, behandeling en wonen, teneinde een inkoopstrategie te kunnen opstellen waardoor aan dit nieuw beleid uitvoering kan worden gegeven en meegenomen kan worden in de Brede Inkoop.

Tijdpad (inschatting)

- 2025
In 2025 hebben we de volgende stappen al doorlopen: opstart project, marktconsultatie op doelstelling doorontwikkeling, marktconsultatie op verkenning uitgangspunten en richting visie, werkbezoeken.
- 2026/ 2027
verdere uitwerking uitgangspunten, visiedocument en contouren voor visie Verblijf. Visie vertalen van strategisch naar tactisch en operationeel.

Randvoorwaarden

Eigenaarschap

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de kaderstelling, echter in dit traject is het essentieel dat er een gedragen visie is op de verblijfsfuncties door zowel gemeenten, zorgaanbieders, jeugdigen en gezinnen andere relevante stakeholders.

Capaciteit

Voor dit project is er een projectleider aangesteld. Daarnaast is er beleidscapaciteit nodig voor uitwerkingen op inhoud binnen dit project. Voor dit project zijn er middelen begroot onder de project- en programmakosten binnen de begroting Samen voor Jeugd.

Middelen

Voor de alternatieve zorgvormen van JZ+ is het van groot belang dat we ervaringen op gaan doen ten aanzien van specifieke aanpakken (bijv. behandeling of begeleiding zonder vrijheidsbeperkende maatregelen) en ook de juiste verblijfsetting creëren voor deze jeugdigen. Hiervoor gaan we de eenmalige middelen vanuit het BEN inzetten, waarbij het voornemen is om hiermee in 2026 te starten.

Het is echter van groot belang dat de interventies die tot goede effecten hebben geleid ook geborgd kunnen worden in onze regio. Daarvoor vragen we de tien gemeenten om een deel van de middelen te reserveren die de gemeente per jaar minder uitgeeft door de afbouw JZ+. Samen voor Jeugd komt hiervoor nog met een concreet voorstel.

Risico's en risicobeheersing

- Enkele contracten verblijf lopen officieel af per 31 december 2026, echter de brede inkoopstrategie is gericht op contractering per 1 januari 2028. Door een mogelijkheid om de contracten nog te verlengen kan deze omissie worden opgelost.
- Visie en doorontwikkeling is financieel niet realistisch. Beheersing: goede vertaling binnen visievorming naar financiële effecten en consequenties.

Project: Pleegzorg/Mockingbird

Wat gaan we doen

De huidige pilot Mockingbird van de 21 gemeenten loopt af in september 2026. Er hebben een aantal deelnemende pleeggezinnen plaats gevonden binnen de regio Een 10 voor de Jeugd. Echter nog niet binnen onze regio. We streven ernaar dat dit jaar ook een pleeggezin start binnen Samen voor Jeugd. Bij een positieve eindevaluatie van de pilot willen we Mockingbird als product beschikbaar hebben op het moment dat pleegouders in onze regio aan een Mockingbird constellatie willen deelnemen of een nieuwe constellatie willen starten. Hiervoor is een toekomstbestendige financiële borging binnen de bestaande begrotingskaders nodig.

Waarom en aan welke ambities draagt het bij?

De inzet van de Mockingbird werkwijze draagt bij aan een sterke en stabiele basis in de pleegzorg. Door breakdowns en uitval van pleegouders te verminderen, worden plaatsingen duurzamer en neemt de noodzaak tot doorplaatsing of inzet van zwaardere (en duurdere) vormen van jeugdhulp af. Daarmee versterken we het laagste niveau van verblijfsvoorzieningen en zetten we in op preventie en normalisering.

Dit draagt bij aan de volgende gedachten met bijpassende ambities.

Ambitie 1: jeugdigen in verblijf groeien zo thuis mogelijk op in een stabiele en veilige omgeving.

Ambitie 2: versterken van de eigen kracht en het netwerk rondom jeugdigen en pleeggezinnen.

Ambitie 5: betaalbare en toekomstbestendige jeugdhulp door het voorkomen van zwaardere zorg en doorplaatsingen.

Beoogd resultaat

- Minder breakdowns (ongewenste beëindiging van pleegzorgplaatsingen).
- Meer succesvolle en stabiele pleegzorgplaatsingen.
- Versterkt een toekomstbestendig pleegzorgsysteem.
- Hoger welbevinden en meer stabiliteit binnen pleeggezinnen.
- Vergrote onderlinge steun tussen pleeggezinnen.
- Hogere veiligheid in pleeggezinnen.
- Minder inzet van zwaardere en duurdere vormen van jeugdhulp naast of in plaats van pleegzorg.
- Een besparing op het totale jeugdhulpbudget.

Tijdpad (inschatting)

- Q1 en Q2-2026: implementatieplan Combinatie Jeugdzorg en eindevaluatie pilot
- Q2 en Q3-2026: voorbereiden en plan borging Mockingbird werkwijze
- 2026 en 2027: meenemen in 'brede inkoop'

Randvoorwaarden

Middelen

Tot september 2026 wordt de pilot bekostigd vanuit de regionale transformatiemiddelen.

Tijdig moet gekeken worden hoe de structurele kosten gedekt worden. Hierover zal dan afstemming plaats vinden met de betrokken partijen.

Communicatie

Er vindt steeds afstemming plaats met Een 10 voor de Jeugd.

Communicatie verloopt verder volgens de gebruikelijke route van Samen voor Jeugd.

Risico's en risicobeheersing

- De pilot loopt tot 1 september 2026. Bij voortzetting is een tijdelijke uitbreiding op het bestaande contract van Combinatie Jeugdzorg nodig. Combinatie Jeugdzorg is de enige aanbieder met een licentie van Stichting OP die actief bezig is met Mockingbird in onze regio.
- Wanneer er meerkosten komen van Mockingbird moet nader bekeken worden hoe dit te bekostigen.

5 OPGAVE 4 | ORGANISATIE

Verbeteren van de organisatie, inkoop en beschikbaarheid van specialistische jeugdhulp.

5.1 De context

Met de Hervormingsagenda Jeugd werken het Rijk, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en ketenpartners aan versterking van regionale samenwerking, betere afstemming in de inkoop en het verminderen van administratieve lasten. Daarnaast wordt met de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg (Wvbj) ingezet op het verplicht regionaal organiseren van specialistische jeugdhulp en – waar nodig – landelijke borging van zeer specialistische zorg. Doel is om de continuïteit, kwaliteit en toegankelijkheid van specialistische jeugdhulp voor jeugdigen in alle regio's beter te waarborgen.

Opgave 4 sluit aan bij de Wvbj, die ons verplicht om bepaalde vormen van jeugdhulp op regionaal niveau in te kopen en om als regio een Gemeenschappelijke Regeling (GR) te vormen. Daarnaast zoomt opgave 4 in op zaken als standaardisatie, data en monitoring en de inkoop.

We willen de inkoop en beschikbaarheid van specialistische jeugdhulp zodanig organiseren dat we onze inhoudelijke doelen kunnen bereiken en dat we meer in samenhang het zorglandschap vormgeven.

Op dit moment zijn er nog vele losse inkooptrajecten en overeenkomsten die, wat betreft de inhoud en looptijd, onvoldoende op elkaar aansluiten. Daarnaast ontbreekt het regionaal aan de juiste data, inzicht en overzicht, zoals over de inzet van niet-gecontracteerde zorg (NGZ), wachttijden, het zorglandschap en administratieve lasten. Daarom zijn we momenteel nog onvoldoende in staat om proactief te reageren en anticiperen op signalen en ontwikkelingen in het zorglandschap. Leren, reflecteren en datagedreven werken staan dan ook centraal in opgave 4.

Vanuit het programma denken we breed na over de houdbaarheid van de zorgkosten en het effect van ons beleid op specialistische jeugdhulp. Dit onderdeel staat daarom niet beschreven bij opgave 4 maar is benoemd in de inleiding.

5.2 Prioritering en samenhang tussen verschillende projecten

De volgende ambities zijn door het opgaveteam van opgave 4 geprioriteerd.

1. *Samen voor Jeugd ontwikkelt zich tot een effectieve, transparante en slagvaardige GR.* Vanuit de Wvbj is verplicht gesteld dat de regio's een GR zijn met ingang van 1 januari 2027. Samen voor Jeugd is daarom al gestart met het project GR-vorming.

2. *We realiseren een toekomstbestendige, doelmatige en vanuit visie en strategie vormgegeven inkoop van specialistische jeugdhulp, passend bij de principes van passende hulp, wetgeving en landelijke standaarden.* Vanuit ambitie, omdat het contract Specialistisch afloopt op 1 januari 2028 en de voorbereiding op een nieuwe aanbesteding Verblijf al loopt, maar vooral omdat inkoop een belangrijk middel is om de inhoudelijke doelen te bereiken. Samen voor Jeugd is al gestart met de voorbereidingen op het project Brede inkoop(strategie) Samen voor Jeugd.
3. *We streven naar een vermindering van maatwerkovereenkomsten (Niet Gecontracteerde Zorg – NGZ).* NGZ vinden we niet wenselijk omdat er weinig tot geen zicht is op de kwaliteit van zorg bij NGZ. Ook leidt het bij zowel gemeenten als aanbieders tot aanzienlijk meer administratieve lasten.
4. *We zorgen dat jeugdigen sneller passende hulp ontvangen door de gemiddelde wachttijd voor jeugdhulp waar nodig te verminderen.* Momenteel is er te weinig inzicht in wachtlijsten en zien we bij sommige zorgvormen erg lange wachtlijsten. We willen meer inzicht verkrijgen en mogelijkheden inventariseren om de uitstroom, doorstroom en toeleiding naar hulp te verbeteren.
5. *Samen voor Jeugd ontwikkelt zich tot een lerende, reflecterende en proactieve organisatie die vanuit het meerjarenplan continu haar beleid en uitvoering verbetert op basis van betrouwbare data, monitoring en evaluatie.* We werken doorlopend aan deze ambitie.
6. *We verminderen de administratieve lasten zoveel mogelijk.* Hiermee gaan we niet meteen projectmatig aan de slag, maar we hanteren het wel als uitgangspunt bij de alle projecten.

5.3 Projecten en activiteiten

We werken aan de ambities, doelen en resultaten vanuit verschillende projecten en activiteiten, rekening houdend met de prioritering. Veel projecten en activiteiten hebben invloed op elkaar. Bijvoorbeeld NGZ, Wachttijden en 'Overzicht op het zorglandschap' geven rechtstreeks input voor het project 'Brede inkoop(strategie)'. Ook kunnen er wederzijdse effecten optreden.

Het is belangrijk om steeds goed stil te staan bij effecten en overlap, ook tussen de verschillende opgaven. Sommige activiteiten en projecten zijn meer 'going concern' en doorlopend. Dit zijn:

- *Data en monitoring, leren en reflecteren:* we gaan door met het verder ontwikkelen van het dashboard Samen voor Jeugd en zorgen voor het periodiek bespreken van trends en signalen. We starten programmabreed een monitoringsonderzoek op voor inhoudelijke en financiële KPI's en gaan opgavegericht monitoren. Doel is een structuur van leren en reflecteren, datagedreven werken, proactief bijsturen op basis van data en evaluatie en een goede communicatie hierover zodat er een cultuur van gezamenlijke verantwoordelijkheid ontstaat.
- *Overzicht op het zorglandschap:* vanuit een werkgroep zorgen we voor meer inzicht in het gecontracteerde aanbod gespecialiseerde jeugdhulp (regionaal, bovenregionaal, landelijk) en het missend of te veel aanbod hierin. We zorgen daarmee voor een eenduidig en continu proces van signalen en voor een werkwijze hoe we wisselingen in het zorglandschap in beeld houden.

- *Kwaliteit, toezicht en controle:* als regio willen we een visie en overzicht creëren rondom controles, toezicht en kwaliteit. We gaan aan de slag met een helder kwaliteitsbeleid jeugdhulp. We nemen ook landelijke kwaliteitseisen hierin mee. We brengen in kaart welk toezicht en welke controles we als regio en welke als gemeenten uitvoeren en hoe we daarin het beste kunnen samenwerken. Materiële controle is een onderdeel hiervan. Het doel is betrouwbare en kwalitatief goede jeugdhulp door toepassing van wetgeving en (kwaliteit)standaarden. Dit komt terug in het project Brede inkoop(strategie) en in het project GR-vorming (bijv. in afspraken rondom materiële controle).
- *Administratieve lasten en standaardisatie:* we hanteren het verminderen van administratieve lasten als aandachtspunt. We verwachten dat het toepassen van landelijke standaarden bij o.a. het project Brede inkoop(strategie) zal helpen om de lasten te verminderen, zodat meer tijd en middelen beschikbaar komen voor directe hulp aan jeugdigen en gezinnen. We onderzoeken hoe en waar we willen werken met de Landelijke Aanmeld- en Registratieroute (LARR). Dit komt ook terug in het project Brede inkoop(strategie).

Hierna volgen de projecten die geprioriteerd zijn. Sommige projecten zijn al gestart, andere projecten starten later.

Project: GR-vorming

Wat gaan we doen?

Het project GR-vorming is eind 2025 gestart.

Samen voor Jeugd ontwikkelt zich tot een effectieve, transparante en slagvaardige GR waarin gemeenten gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor de inkoop, monitoring en kwaliteit van de jeugdhulp.

De volgende fasen worden in het project doorlopen:

1. Uitgangspunten en taken herijken.
2. Vorm van de GR bepalen.
3. Bedrijfsvoeringplan en de juridische GR-tekst opstellen.
4. Besluitvorming ophalen colleges en gemeenteraden.
5. Implementatie.

Ook een heldere opdrachtformulering van Samen voor Jeugd aan Inkoop- en Contractmanagement (ICM) en het actualiseren van de regiovisie zijn onderdeel van het project GR-vorming.

Waarom en aan welke ambities draagt het bij?

Vanuit de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdhulp (Wvbj) is verplicht gesteld dat de regio's, dus ook Samen voor Jeugd, een GR vormen.

De ontwikkeling van Samen voor Jeugd tot een robuuste gemeentelijke samenwerking passend bij de wet GR versterkt de regionale sturing op inkoop, capaciteit, beleid, toegang en kwaliteit.

Beoogd resultaat

Eindresultaat

Samen voor Jeugd is vanuit de Wvbj een robuuste jeugdregio met een niet-vrijblijvende samenwerking in de vorm van een GR met bijbehorende WGR-identiteit. De GR is akkoord bevonden door de tien gemeenteraden.

Deelresultaten

- De uitgangspunten voor de samenwerking tussen de gemeenten zijn herijkt en de reikwijdte van taken/samenwerking is duidelijk beschreven.
- Er is vastgelegd hoe samengewerkt wordt met functies die niet onderdeel zijn van de GR.
- Het takenpakket van de GR is beschreven en uitgewerkt in een bedrijfsvoeringplan.
- Het is duidelijk wat de kosten en begroting voor de GR zijn.
- Het is duidelijk welke ambtelijke functies onderdeel zijn van de GR en welke niet, met daarbij horende verantwoordelijkheden en de mandaatverdeling tussen de gemeenten en de GR.
- Er is een uitgewerkte en actuele opdrachtschrijving vanuit Samen voor Jeugd aan ICM (met daaropvolgend een Organisatieplan vanuit ICM).
- Er zijn werkafspraken tussen ICM en Samen voor Jeugd.
- De regiovisie is geactualiseerd vanuit de Wvbj.

Tijdpad (inschatting)

- Start Q3-2025
- GR gereed 2027
- Implementatie 2026/2027

Randvoorwaarden

Middelen voor de Projectleider. Dekking vindt plaats vanuit de begroting Samen voor Jeugd (zie begrotingswijziging en adviesnotitie SvJ)

Risico's en risicobeheersing

- Mogelijke vertraging door onvoldoende overeenstemming over beslispunten zoals vorm en takenpakket, zowel ambtelijk, bestuurlijk als raden. We anticiperen hierop door zo goed en tijdig mogelijk te communiceren, iedereen mee te nemen in de stappen en de noodzaak duidelijk te maken.

- Door de verkiezingen in maart 2026 kunnen wisselingen in bestuur en gemeenteraad ontstaan die voor vertraging in het proces kunnen zorgen. We anticiperen hierop door bij wisselingen zo snel mogelijk het bestuur en de raden mee te nemen en eventuele informatieachterstanden weg te nemen (bijv. raadsbijeenkomst eind juni 2026).

Project: Brede inkoop(strategie)

Wat gaan we doen?

We gaan van losse inkoopprocedures naar één grotere procedure en een brede inkoop(strategie) voor in ieder geval jeugdhulp specialistisch, hoog specialistisch, (kleinschalig) verblijf en de elementen van Multi. Het doel is dat de inkoop, overeenkomsten en contractmanagement bijdragen aan onze visie en ambities en voldoen aan de landelijke standaarden.

De volgende onderwerpen zullen ook een plek krijgen in dit project: tarieven en tariefdifferentiatie, landelijke standaarden, sturingselementen (contractmanagement, toegangen), protocollen en bijlagen bij de overeenkomsten.

Waarom en aan welke ambities draagt het bij?

We starten met dit project omdat meerdere contracten Specialistisch Jeugdhulp aflopen op 1 januari 2028 en er dan nieuwe overeenkomsten moeten liggen.

Het draagt bij aan de ambitie

Door een vanuit visie en strategie vormgegeven inkoop van specialistische jeugdhulp ontvangen jeugdigen en gezinnen tijdig passende, kwalitatief goede en beschikbare specialistische jeugdhulp.

Daarnaast draagt het ook bij aan de overige ambities van opgave 4 en aan ambities uit de andere opgaven. Zie ook de doelen die horen bij deze ambitie in bijlage 1.

Beoogd resultaat

Eindresultaat

In 2028 worden overeenkomsten afgesloten vanuit één brede en meerjarige inkoopstrategie:

- Eén (of meer op elkaar aansluitende) contracten.
- Dezelfde visie en uitgangspunten als het meerjarenplan en het uitvoeringsplan van Samen voor Jeugd.
- Contracten lopen synchroon met elkaar of daar wordt naartoe gewerkt.
- Contracten voldoen aan de contractstandaarden en de nieuwe Jeugdwet.
- Er blijft ruimte voor flexibiliteit in verband met (door)ontwikkeling.

Deel/projectresultaten

- Inkopen vanuit visie en strategie: we hebben alle specialistische jeugdhulp, die door Samen voor Jeugd wordt ingekocht, vanuit de visie en de leidende principes uit het Meerjarenplan Samen voor Jeugd ingekocht. De vertaling van beleid en visie naar een concreet veranderverhaal en -plan draagt hieraan bij.
- Inkopen passend bij de principes van matched care: we hebben een matchend zorglandschap. We gebruiken financieringsvormen die differentiatie in tarieven mogelijk maken, afgestemd op de zwaarte en aard van de specialistische jeugdhulp die nodig is.
- Toepassen van (contract)standaarden en wetgeving: alle overeenkomsten van Samen voor Jeugd die in 2026 of later worden afgesloten voldoen aan de landelijke contractstandaarden, daarnaast voldoen we vanuit Samen voor Jeugd aan overige verplichte landelijke standaarden.

- We hebben alle specialistische jeugdhulp op de juiste schaal ingekocht. Dat betekent voor de zorgvormen genoemd in de Wvbj minimaal op schaal van Samen voor Jeugd en waar nodig en passend bovenregionaal.
- Vanuit kwaliteit, toezicht en controle: o.a. kwaliteitseisen en KPI's.
- Passende en reële tarieven waarbij tariefdifferentiatie is onderzocht.

Tijdpad (inschatting)
Q4-2025 - 2029

Randvoorwaarden

- Er zijn middelen nodig voor de projectleider(s) en beleidscapaciteit. Deze zijn opgenomen in de begroting van Samen voor Jeugd.
- Er is tijd en consensus nodig om de vertaling van visie en beleid naar een veranderstrategie te kunnen maken, die vervolgens wordt vertaald in een brede inkoopstrategie.

Risico's en risicobeheersing

- Een risico is de krappe tijdsplanning, omdat het huidige contract specialistisch per 1 januari 2028 afloopt. We anticiperen hierop door een goede projectplanning te maken en bij de start al stil te staan bij wat de mogelijkheden zijn als we de tijdsplanning niet gaan halen.
- Een ander risico is de tijdsinvestering die dit project van verschillende functionarissen en zorgaanbieders gaat vragen. Als er te weinig capaciteit beschikbaar is kan dit vertraging opleveren. We anticiperen hierop door een goede projectplanning te maken en bij de start al stil te staan bij wat de mogelijkheden zijn als we door de capaciteit de tijdsplanning niet gaan halen.

Project: NGZ

Wat gaan we doen?

Met het project NGZ willen we regionaal meer inzicht en zoeken we naar een regionaal proces en sturingsmechanismen om meer grip te krijgen op NGZ. Dit moet leiden tot minder ongewenste NGZ-indicaties en minder kosten NGZ. Er ontstaat daarmee meer zicht en grip op het zorglandschap, de kwaliteit van jeugdhulp en meer grip op de aanpak van problematieken binnen het zorglandschap met gecontracteerde aanbieders.

We delen het project op in verschillende fasen/stappen waarbij de betrokkenheid van opgaveteam 4 en stakeholders en de samenstelling van de projectgroep kan wijzigen per fase. De onderstaande conceptfasen en de volgorde werken we nader uit in de projectgroep. We houden daarbij rekening met de brede inkoop in verband met de beschikbare capaciteit.

- Fase 0: inrichten/opstarten project(groep), opstellen projectplan/opdracht met mijlpalen.
- Fase 1: kaders, afspraken en verantwoordelijkheden regionaal en lokaal verduidelijken en vastleggen. Passend regionaal proces en sturingsmechanismen verkennen. Aansluiting op lokale verordeningen.
- Fase 2: toestemming en randvoorwaarden regelen voor o.a. het regionaal verzamelen van data NGZ.
- Fase 3: overzicht creëren: regionaal verzamelen van data en redenen NGZ en analyseren van deze informatie.
- Fase 4: regionaal proces en sturingsmechanismen aanscherpen en vastleggen.
- Fase 5: inrichten cyclus/systematiek zodat het periodiek besproken en geëvalueerd wordt.

We stemmen regelmatig af met de andere relevante projecten zoals de Brede inkoop(strategie), Multi en het Coördinatiepunt Verblijf en Wonen. We stemmen tijdens het project af met de regio Een 10 voor de Jeugd en leren waar dat kan van andere regio's en/of van onze eigen gemeenten.

Waarom en aan welke ambities draagt het bij?

We zien een toename in NGZ in de regio. Veel NGZ vinden we niet wenselijk omdat er weinig tot geen zicht is op de kwaliteit van zorg bij NGZ. Ook leidt het bij zowel gemeenten als aanbieders tot aanzienlijk meer administratieve lasten en kosten NGZ. Er is behoefte aan meer regionaal inzicht in NGZ, aan sturingsmechanismen en aan duidelijkere afspraken en definities over NGZ. Naar aanleiding van de Wvbj is een aanscherping nodig in de afspraken en verantwoordelijkheden lokaal en regionaal.

Het draagt bij aan de ambitie

Jeugdigen en gezinnen ontvangen betrouwbare en kwalitatief geborgde jeugdhulp door het verminderen van het aantal ongewenste maatwerkovereenkomsten (Niet Gecontracteerde Zorg – NGZ).

Doelen zijn dat specialistische jeugdhulp zoveel wordt mogelijk geleverd binnen een overzichtelijk en goed toegankelijk gecontracteerd zorgaanbod. En een betere beheersbaarheid van kosten en kwaliteit van specialistische jeugdhulp.

Ook aan andere ambities van opgave 4 uit het Meerjarenplan Samen voor Jeugd draagt dit project bij. Het levert direct input voor het project Brede inkoop(strategie). Omdat NGZ veel administratieve lasten veroorzaakt, draagt het ook bij aan de ambitie rondom verminderen van de administratieve lasten.

Met het project NGZ vergroten we ons regionaal inzicht. Hiermee draagt het ook bij aan de ambitie voor de lerende, reflecterende en proactieve organisatie.

Beoogd resultaat

We hebben een actueel regionaal inzicht in NGZ en leren ervan. Er is een aangescherpte regionale richtlijn/beleidslijn die wordt toegepast. De kaders en definities waaronder het verschil tussen ongewenste en niet te voorkomen NGZ zijn helder en vastgelegd. Er is een regionaal proces/werkwijze met sturingsmechanismen en afspraken die is vastgelegd en wordt toegepast.

Tijdpad (inschatting)

- Start 2026
- Gereed 2027/ 2028
- De werkzaamheden proberen we zoveel mogelijk in kleine stappen, volgorde in tijd en over een langere periode op te pakken zodat voldoende capaciteit beschikbaar blijft voor de brede inkoop en de GR-vorming.

Randvoorwaarden

- Voldoende middelen voor een projectleider/procesbegeleider en voor beleidscapaciteit. Deze zijn opgenomen in de begroting Samen voor Jeugd.
- Duidelijkheid en consensus over welk eigenaarschap bij de regio ligt en welk eigenaarschap lokaal.

Risico's en risicobeheersing

- Een risico is onvoldoende bereidwilligheid van alle tien de gemeenten om samen te werken rondom NGZ. Omdat NGZ nu lokaal afgesloten wordt, starten we het project met het ophalen van consensus van alle gemeenten om regionaal data te verzamelen en samen te werken rondom NGZ. Dit sluit ook bij de verplichting vanuit de Wvbj om regionaal samen te werken rondom de zorgvormenlijst uit de Wet.

- Een ander risico is dat het langer duurt om regionaal de data rondom NGZ te kunnen verzamelen. We proberen dit risico te verminderen door lokale dataspecialisten of kwaliteitsmedewerkers vroegtijdig te betrekken om hier het gesprek over te voeren.
- Een risico is dat door NGZ te verminderen, wachttijden bij gecontracteerde zorg toenemen. We houden dit goed in de gaten en zullen steeds weloverwogen keuzes maken, waarbij matched care voorop staat.

Project: Wachttijden

Wat gaan we doen?

Met het project wachttijden streven we naar het verkrijgen van meer inzicht, passend bij de behoefte, dan met het de huidige uitvraag die in het Dashboard Samen voor Jeugd landt. Niet alleen in de duur van de wachttijden maar ook in knelpunten, oorzaken en verbeterpunten. We gaan aan de slag met definities en treeknormen en denken na over acceptabele wachttijden en streefwaarden. We zoeken een juist instrument om de wachttijden te meten, te bespreken en waar nodig op te sturen.

We stemmen af met de andere opgaven. Bijvoorbeeld met opgave 1, omdat de projecten Normaliseren en Reikwijdte direct invloed hebben op wachttijden. Met opgave 2 omdat inzicht in elkaars wachttijden daar in het opgaveteam benoemd wordt als kans om meer samen te werken.

Waarom en aan welke ambities draagt het bij?

Momenteel is er te weinig inzicht in wachtlijsten en zien we bij sommige zorgvormen lange wachtlijsten. We willen meer inzicht verkrijgen in wachtlijsten en mogelijkheden inventariseren om de uitstroom, doorstroom en toeleiding naar hulp te verbeteren.

Het draagt bij aan de ambitie

Jeugdigen en gezinnen ontvangen sneller passende hulp door de gemiddelde wachttijd voor jeugdhulp waar nodig te verminderen.

Doelen zijn het voorkomen van verergering van problematiek en onnodige opschaling naar zwaardere zorg door lange(re) wachttijden te vermijden. Hiermee willen we ook onnodige kosten besparen. Als wachten tijdelijk onvermijdelijk is zorgen we voor duidelijkheid, perspectief en vertrouwen tijdens de periode vóór de start van hulp.

Het project Wachttijden geeft ook direct input voor het project Brede inkoop(strategie) en we vergroten ons regionaal inzicht. Daarnaast geeft het project input voor het onderdeel 'wachttijden' in de vernieuwde regiovisie (onderdeel project GR-vorming).

Beoogd resultaat

Eindresultaat

We hebben definities en normen benoemd, structureel meer actueel inzicht in wachttijden en knelpunten (kwantitatief en kwalitatief) en leren ervan. We hebben een visie hoe om te gaan met wachttijden.

Deel/projectresultaten

- Definities en normen zoals treeknormen en/of acceptabele wachttijden zijn benoemd.
- We hebben meer inzicht in wachttijden, knelpunten en waar ze door ontstaan.
- We registreren wachttijden zo uniform mogelijk.
- We weten welk instrument hier het beste bij aansluit en of ons huidige instrument voldoet.
- We weten voor wie we wachttijden inzichtelijk maken en met welk doel.

- We hebben en houden enkele knoppen om aan te draaien voor onze regio in kaart. We hebben hier passende instrumenten voor (bijv. in contract).
- Er ligt een advies voor een vervolg.

Tijdpad (inschatting)

- Start tussen Q3-2026 en Q1-2027
- Gereed tussen 2027-2028

De werkzaamheden proberen we zoveel mogelijk in kleine stappen, volgorde in tijd en over een langere periode op te pakken zodat voldoende capaciteit beschikbaar blijft voor de brede inkoop en de GR-vorming.

Randvoorwaarden

Benodigde middelen nader te bepalen, bijvoorbeeld voor een instrument. Er is capaciteit van een procesbegeleider en beleid nodig gedurende de looptijd van het project. Mogelijk is extra capaciteit van een data-analist nodig. We houden wat de capaciteit betreft rekening met andere projecten zoals de brede inkoop om in te schatten wat haalbaar en reëel is. Indien nodig delen we de werkzaamheden op in kleinere stappen. Bereidheid van alle betrokkenen om mee te werken aan de doelen.

Risico's en risicobeheersing

- Een risico is dat de administratieve lasten voor aanbieders toenemen. We hebben hier aandacht voor en wegen steeds goed af of we data werkelijk nodig hebben en of de nut en noodzaak opwegen tegen de lasten.
- Wachtlijsten zijn complex en hebben meerdere oorzaken. Het is daarom moeilijk om wachttijden daadwerkelijk te verkorten. We houden dit steeds in gedachten en dragen dit uit zodat verwachtingen helder blijven.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 | AMBITIES EN DOELSTELLINGEN PER OPGAVE

In deze bijlage staan de ambities en doelstellingen per opgave. De ambities komen uit het Meerjarenplan Samen voor Jeugd, maar zijn aangescherpt en geconcretiseerd.

OPGAVE 1: NORMALISEREN EN REIKWIJDTE	
Ambitie	Doelstellingen
1. Door te normaliseren bepalen we met jeugdigen, gezin, professionals en andere betrokkenen welke vorm van ondersteuning passend is voor de hulpvraag.	1. Er is draagvlak onder de professionals voor de vastgestelde definitie. 2. Normaliseren is zichtbaar verankerd in besluitvorming en dagelijks handelen van alle betrokken partijen, waardoor breed wordt gekeken naar mogelijke ondersteuningsvormen die aansluiten bij de eigen leefwereld en netwerk. 3. Er is een verschuiving meetbaar van de tweedelijns jeugdhulp naar de eerste en nulde lijn in aantallen en in de financiële middelen en de instroom in de tweedelijns jeugdhulp neemt af. 4. De wachttijden binnen de jeugdhulp nemen aantoonbaar af, doordat de inzet van ondersteuning beter wordt afgestemd op de hulpvraag van jeugdigen en gezinnen. 5. Jeugdigen en gezinnen ervaren een groter gevoel van eigen regie. 6. Jeugdigen, gezinnen en professionals ervaren een wederzijds vertrouwen in de gekozen aanpak. 7. (Grond)oorzaak bepaalt welke vorm van ondersteuning nodig is.
2. Jeugdigen en gezinnen ontvangen passende hulp op het meest effectieve niveau, doordat het zorglandschap flexibel en vraag gestuurd functioneert.	1. Er is draagvlak onder de professionals voor de vastgestelde definitie. 2. Er is sprake van kortere doorlooptijden, doordat jeugdigen en gezinnen sneller passende hulp ontvangen. 3. De klantreis die een jeugdige maakt is passend bij de ondersteuning die nodig is. 4. De jeugdige heeft zicht op en eigenaarschap over het eigen perspectief. 5. De wachttijden binnen de jeugdhulp nemen aantoonbaar af, doordat de inzet van ondersteuning beter wordt afgestemd op de hulpvraag van jeugdigen en gezinnen. 6. Het contract biedt de mogelijkheid om passende hulp in te zetten. 7. Het vertrouwen in de jeugdhulp neemt toe bij jeugdigen, gezinnen en professionals.

OPGAVE 1: NORMALISEREN EN REIKWIJDTE

Ambitie	Doelstellingen
3. We zorgen dat specialistische jeugdhulp alleen wordt ingezet wanneer dit écht noodzakelijk is, doordat helder is afgebakend welke ondersteuningsvragen en interventies tot de Jeugdwet behoren en welke op andere manieren georganiseerd worden.	1. De instroom van jeugdigen in de tweedelijns jeugdhulp neemt af. 2. De wachttijden binnen de jeugdhulp nemen aantoonbaar af, doordat de inzet van ondersteuning beter wordt afgestemd op de hulpvraag van jeugdigen en gezinnen. 3. Er is een verschuiving meetbaar van de tweedelijns jeugdhulp naar de eerste en nulde lijn in aantallen en in de financiële middelen. 4. Er is duidelijkheid over welke vormen van en wanneer jeugdhulp niet meer onder de tweedelijns jeugdhulp vallen. En er is draagvlak voor deze afbakening. 5. Er is duidelijkheid en draagvlak voor de afbakening van tweedelijnsjeugdhulp vanuit de Jeugdwet.
4. Gemandateerde verwijzers en (de partners van) Samen voor Jeugd werken integraal samen. Hierbij maken we onderscheid tussen gecertificeerde instellingen (GI) en medische verwijzers.	1. Meer begrip voor ieders rol en meer samenwerking in ieders opdracht. 2. Actueel overzicht huidige jeugdartsen en medisch specialisten. 3. Medisch Verwijs Protocol sluit aan bij geldende wet- en regelgeving. 4. Er is een afname meetbaar in het totaal aantal verwijzingen naar tweedelijns jeugdhulp via de huisartsen.
5. Lichte specialistische jeugdhulp wordt geboden vanuit het voorliggend veld en is beschikkingsvrij.	1. Ondersteuning is laagdrempelig en zoveel als mogelijk in een groep beschikbaar. 2. Er is een verschuiving meetbaar van de tweedelijns jeugdhulp naar de eerste en nulde lijn in aantallen en in de financiële middelen. 3. De instroom van jeugdigen in de tweedelijns jeugdhulp neemt af. 4. Het aanbod in de sociale basis is verstevigd en sluit aan bij de behoefte

OPGAVE 2: INTEGRALITEIT

Ambitie	Doelstellingen
1. Meer jeugdigen en gezinnen krijgen passendere hulp doordat expertise tussen professionals uit verschillende domeinen en sectoren snel en constructief wordt uitgewisseld.	1. Er is sprake van een sterke gezamenlijke basis; toegang en aanbieders werken vanuit één visie en duidelijke rolafspraken. 2. Professionals wisselen laagdrempelig expertise met elkaar uit. 3. Jeugdigen en gezinnen ervaren dat hulpverleners elkaar aanvullen en niet langs elkaar heen werken.
2. Jeugdigen en gezinnen met meerdere hulpvragen die complex samenhangen, ontvangen vaker in samenhang gecoördineerde en aangeboden hulp.	1. Professionals herkennen gezinnen met meerdere hulpvragen en weten daar systemisch naar te kijken en in te handelen. 2. Jeugdigen en gezinnen met meerdere hulpvragen of meervoudige problematiek - waarbij meerdere zorgvormen of zorgaanbieders betrokken of nodig zijn - hebben één aanspreekpunt, één plan van aanpak en ervaren continuïteit in gezichten en ondersteuning. 3. Jeugdigen en gezinnen krijgen passende hulp waarmee resultaat wordt behaald, zijn meteen op de juiste plek en ervaren (weer) regie (matched care).
3. 3. Meer jeugdigen en gezinnen waarbij GGZ- (ouder)problematiek, (L)VG-(ouder)problematiek of verslavingsproblematiek speelt, ontvangen systeemgerichte hulp.	1. Professionals zijn beter toegerust om signalen t.b.v. ouderproblematiek op te pikken en sneller passende hulp te organiseren. 2. Systeemgericht werken is vanzelfsprekend in alle domeinen, inclusief het volwassenendomein, zodat ondersteuning niet stopt bij de jeugd maar waar nodig het hele gezin en systeem omvat.
4. Gezinnen ontvangen hulp die aansluit bij hun hulpvraag en die tot stand komt op basis van een goede, gedeelde analyse van hun situatie die proportioneel is ingezet.	1. Analyses door de lokale toegangen zijn meer uniform aan elkaar en van goede basiskwaliteit. 2. Professionals zijn bij complexe casuïstiek toegerust in het doen van een gedeelde en verklarende analyse (o.a. via GVA), waarmee zij de patronen binnen het gezinssysteem systematisch inzichtelijk maken en deze inzichten doelgericht inzetten om de ontwikkeling van het kind duurzaam te versterken. 3. Ondersteuning wordt samen met jeugdigen en gezinnen ontworpen, waarbij hun visie, doelen en keuzes leidend zijn.

OPGAVE 2: INTEGRALITEIT

Ambitie	Doelstellingen
5. 5. Kinderen of jeugdigen in het SO-, BSO- of VSO-onderwijs ontvangen sneller, eerder en effectiever hulp in hun leeromgeving.	1. Jeugdhulp is voor leerlingen op SO-, BSO- of VSO-onderwijs laagdrempelig (beschikkingsvrij) aanwezig en sluit aan op de behoeften van jeugdigen en gezinnen. 2. Er is een betere samenwerking aanwezig tussen SO-, BSO- en VSO-onderwijs met jeugdhulp, doordat jeugdhulp laagdrempelig en structureel aanwezig en bereikbaar is op deze scholen.
6. Kinderen of jeugdigen die extra ondersteuning nodig hebben op de kinderopvang, reguliere school of BSO, krijgen tijdige en passende hulp in hun vertrouwde omgeving zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.	1. Kinderen of jeugdigen met een extra ondersteuningsbehoefte worden vroegtijdig geholpen, waarbij ondersteuning zo veel mogelijk wordt geboden vanuit de lokale context: in het regulier onderwijs, de reguliere kinderopvang en de reguliere BSO. 2. Er is een regionaal gedragen visie en voldoende passende hulp voor kinderen met een intensieve extra ondersteuningsbehoefte die gebruikmaken van kinderopvang of buitenschoolse opvang.
7. We doen er alles aan om crisissituaties zoveel mogelijk te voorkomen. Wanneer een gezin toch in crisis belandt, zorgen we voor snelle, passende hulp vanuit een samenhangend aanbod, met oog voor het voorkomen van verdere escalatie.	1. Professionals werken integraal samen in crisissituaties en er is minder versnippering tussen organisaties. 2. Gezinnen en jeugdigen ontvangen sneller passende hulp; er wordt eerder een juiste match gemaakt tussen de jeugdige in crisis en het beschikbare hulpaanbod. 3. Professionals herkennen (potentiële) crisissen vroegtijdig en handelen daar flexibel naar. 4. Gezinnen ontvangen na een crisissituatie passende hulp, zodat duurzaam herstel kan plaatsvinden en terugval wordt voorkomen.

OPGAVE 3: VERBLIJF

Ambitie	Doelstellingen
1. Als thuis niet kan dan Verblijf dichtbij en kleinschalig waar direct vorm van hulp wordt ingezet	1. Kleinschalige verblijfsvoorzieningen zijn goed vorm gegeven en duurzaam verankerd in ons zorglandschap. 2. Binnen de regio is sprake van een dekkend zorglandschap voor jeugdigen die niet meer thuis kunnen wonen. 3. Wonen en behandeling zijn uniform ingericht binnen het inkoopproces, waarmee onvoorwaardelijk wonen mogelijk wordt gemaakt. 4. Alle jongeren (waarbij het op inhoud kan) verblijven binnen 20 km van hun omgeving. 5. Alle 16-jarige jongeren met een verblijfsindicatie hebben een perspectiefplan op verblijf/wonen na hun 18e levensjaar, om doorstroom te verbeteren en dakloosheid te voorkomen. 6. Er is een overzicht in verblijfsplekken binnen de regio, op inhoud en kwaliteiten van aanbieder. 7. Binnen de regio is er een uniforme werkwijze voor het plaatsen van jongeren in verblijf.
2. Reductie van 20% van het aantal residentiële plaatsingen op basis van een regionale visie op verblijf en wonen voor jeugdigen	1. We werken aan een zorgvuldig toeleidingsproces waarin goed gekeken wordt of een jongeren in verblijf geplaatst moet worden. Waarmee we een zorgvuldige afweging voor verblijf waarborgen. 2. Met een zorgvuldige uniforme werkwijze werken we toe naar een betere instroom/doorstroom en uitstroom binnen verblijfsplekken, waarmee we streven naar een afname van het aantal residentiële plaatsingen. 3. De regionale visie op verblijf en wonen i.c.m. met behandeling en begeleiding is duidelijk en er is commitment bij aanbieders. 4. Alle jongeren in verblijf zijn in kaart gebracht inclusief hun perspectief.
3. Bij alle uithuisplaatsingen is voorafgaand een brede analyse uitgevoerd en is er binnen een maand een hulpverleningsplan dat ingaat op de leefgebieden (BIG 5)	1. Er is een coördinatiepunt verblijf waarbij de brede analyse in de aanmeldprocedure is geborgd. 2. Alle jongeren in verblijf hebben binnen een maand een perspectiefplan op alle leefgebieden (BIG 5). 3. Regionaal inzicht in perspectief van jongeren in verblijf.

OPGAVE 3: VERBLIJF

Ambitie	Doelstellingen
4. Alle jeugdigen met een verblijfsindicatie volgen onderwijs of hebben een duidelijk plan hoe zij teruggeleid worden naar onderwijs of arbeid	1. Alle jeugdigen met een verblijfsindicatie hebben een perspectief plan waarin onderwijs en arbeid onderdeel van is.
5. Jeugdigen in verblijf zitten in een stabiele woonomgeving in relatie tot vaste opvoeders in de voorziening	1. Binnen de regio sturen we erop aan om de ervaren knelpunten rondom het bieden van stabiliteit voor kinderen in verblijf, in gezamenlijkheid te bespreken en te kijken naar wat dit vraagt in ieders verantwoordelijkheid (gemeenten/aanbieders) 2. Er is een uniforme werkwijze binnen de regio rondom doorplaatsingen

OPGAVE 4: ORGANISATIE

Ambitie	Doelstellingen
1. Door een vanuit visie en strategie vormgegeven inkoop van specialistische jeugdhulp ontvangen jeugdigen en gezinnen tijdig passende, kwalitatief goede en beschikbare specialistische jeugdhulp.	1. Tijdig passende hulp door toepassing van het matched care-principe bij verwijzing en hulp, differentiatie in aanbod en tarieven en een flexibel zorglandschap. 2. Beschikbare en bereikbare specialistische jeugdhulp, ook bij schaarse en complexe zorgvragen, door afspraken te maken en in te kopen op de juiste schaal (lokaal, regionaal, bovenregionaal) vanuit de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdhulp. 3. Betrouwbare en kwalitatief goede jeugdhulp door toepassing van wetgeving en (kwaliteit)standaarden.
2. De ontwikkeling van Samen voor Jeugd tot een robuuste gemeentelijke samenwerking passend bij de Wet GR versterkt de regionale sturing op inkoop, capaciteit, beleid, toegang en kwaliteit, waardoor gemeenten gezamenlijk en effectief kunnen organiseren wat nodig is voor goede en duurzame jeugdhulp aan jeugdigen en gezinnen.	1. Samen voor Jeugd ontwikkelt zich tot een effectieve, transparante en slagvaardige Gemeenschappelijke Regeling (GR) waarin gemeenten gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor de inkoop, monitoring en kwaliteit van de jeugdhulp.
3. Jeugdigen en gezinnen ontvangen betrouwbare en kwalitatief geborgde jeugdhulp door het verminderen van het aantal ongewenste maatwerk-overeenkomsten (Niet Gecontracteerde Zorg – NGZ) .	1. Specialistische jeugdhulp wordt zoveel mogelijk geleverd binnen een overzichtelijk en goed toegankelijk gecontracteerd zorgaanbod. 2. Betere beheersbaarheid van kosten en kwaliteit van specialistische jeugdhulp.
4. Jeugdigen en gezinnen ontvangen sneller passende hulp door de gemiddelde wachttijd voor jeugdhulp waar nodig te verminderen .	1. Verergering van problematiek en onnodige opschaling naar zwaardere zorg wordt voorkomen door lange(re) wachttijden te vermijden. 2. Als wachten tijdelijk onvermijdelijk is zorgen we voor duidelijkheid, perspectief en vertrouwen tijdens de periode vóór de start van hulp.
5. Samen voor Jeugd vermindert de administratieve lasten zoveel mogelijk , zodat meer tijd en middelen beschikbaar komen voor directe hulp aan jeugdigen en gezinnen.	1. Eenvoudige, eenduidige en efficiënte processen die aansluiten bij landelijke standaarden. 2. Professionals zijn minder tijd kwijt aan administratie en hebben meer ruimte hebben voor directe hulp. 3. Minder herhaling van informatie en minder onnodige stappen. 4. Jeugdigen en gezinnen kunnen zonder onnodige vertraging starten met hulp, doordat administratieve processen de toeleiding en uitvoering minder belemmeren.

OPGAVE 4: ORGANISATIE

Ambitie

6. Samen voor Jeugd ontwikkelt zich tot een **lerende, reflecterende en proactieve organisatie** die vanuit het Meerjarenplan continu haar beleid en uitvoering verbetert op basis van betrouwbare **data, monitoring en evaluatie**.

Doelstellingen

1. Systematisch bijsturen op basis van data en evaluatie: we monitoren de voortgang richting onze ambities en doelen, zowel kwantitatief als kwalitatief. Deze info gebruiken we om te evalueren.
2. Versterken van de lerende organisatiecultuur.
3. Inzichten uit data, evaluaties en leerprocessen worden waar dat kan actief gedeeld met partners en binnen SvJ.
4. De instroom van jeugdigen in de tweedelijns jeugdhulp neemt af.
5. Het aanbod in de sociale basis is verstevigd en sluit aan bij de behoefte.

BIJLAGE 2 | OVERZICHT PROJECTEN PER OPGAVE EN PLANNING

OPGAVE 1	
Project Normaliseren	Start in 2026
Project Reikwijdte	Start in 2026
Project Matched care	Start in 2026
OPGAVE 2	
Project Effectieve intersectorale samenwerking	Start in 2026
Project Samen sterk in analyses	Start in 2026
Project Duurzame hulp aan jeugdigen en gezinnen waarbij meerdere professionals moeten samenwerken aan een effectieve oplossing (Multi evaluatie)	Gestart in 2025, voortzetting in 2026
Inkoop Zorg in Onderwijstijd	Gestart in 2025, voortzetting in 2026
Inkoop Crisis	Gestart in 2025, voortzetting in 2026
OPGAVE 3	
Project Coördinatiepunt verblijf	Gestart in 2025, voortzetting in 2026
Project Doorontwikkeling verblijf	Gestart in 2025, voortzetting in 2026
OPGAVE 4	
Project GR-vorming	Gestart in 2025, voortzetting in 2026
Project Brede inkoop(strategie)	Gestart in 2025, voortzetting in 2026
Project NGZ	Start in 2026
Project Wachttijden	Start in 2026

BIJLAGE 3 | GESPREKSNOTITIE PASSENDE HULP

1. Aanleiding en context

In het meerjarenplan Samen voor Jeugd onder opgave 1 is de ambitie gesteld *'We werken volgens de principes van passende hulp en ons zorglandschap is hierop ingericht (micro-, meso- en macroniveau)'*. Hiermee hebben we als regio bepaalt dat we willen werken volgens de principes van matched care.

Wat in de ambitie beschreven is, is een middel. Met het opgaveteam hebben we besproken welk probleem we hiermee willen oplossen. Ons doel is dat iedere hulpvraag verdient een antwoord, maar dit antwoord hoeft niet per se (alleen) uit specialistische jeugdhulp te bestaan. Dit doen we door te werken volgens de principes van matched care. Het werken volgens de principes van matched care is niet het doel op zich.

We zien dat de jeugdzorg voor grote uitdagingen staat. Jeugdigen en gezinnen ervaren te vaak wisselingen van hulpvormen, lange trajecten en interventies die onvoldoende aansluiten bij hun vraag. Professionals signaleren dat de complexiteit van problemen toeneemt, terwijl het vertrouwen in de jeugdhulp afneemt. Een gebrek aan een passende match tussen jeugdige, hulpvraag en interventie vergroot deze druk. Matched care, een systematische manier om op basis van behoeften en risico's de best mogelijke ondersteuning te bieden, vormt een veelbelovend antwoord op deze uitdagingen.

Matched care betekent dat de jeugdige op dat moment de best passende vorm van ondersteuning ontvangt op basis van een goede analyse (GVA), duidelijk criteria en systematische besluitvorming. Het gaat daarbij niet om méér zorg, maar om de juiste zorg en ondersteuning.

Dit vraagt om:

- Een overzichtelijk en transparant zorglandschap;
- Onderbouwde beslissingen voor toeleiding;
- Samenwerking tussen verwijzers, specialistische jeugdhulpaanbieders en de regio;
- Continue monitoring en bijstellen wanneer nodig.

Gelet op de andere ambities uit opgave 1 kan de best passende vorm van ondersteuning dus ook zijn dat er geen inzet gepleegd wordt vanuit de specialistische jeugdhulp. Het antwoord op de vraag van de jeugdige/ het gezin kan namelijk ook gevonden worden in het versterken van het sociale netwerk, de inzet van voorliggende voorzieningen en/of de ondersteuning van het lokale team.

2. Probleemanalyse/huidige situatie

Uit de cijfers blijkt dat het aantal jeugdigen wat gebruik maakt van jeugdhulp toeneemt. Daarnaast zien we landelijk een toename in de wachttijden en worden trajecten in de specialistische jeugdhulp steeds langer. Doordat de jeugdige steeds langer gebruik maakt van specialistische jeugdhulp neemt de afhankelijkheid van de aanbieder toe.

Een mismatch tussen zorgaanbod en zorgbehoefte leidt tot:

- Onnodige verlengingen en langdurigere trajecten
- Doorverwijzingen naar niet passende lichte en zwaardere zorg (mismatches).
- Frustratie bij gezinnen én professionals.
- Traumatiseren van jeugdigen en opvoeders.
- Afname in vertrouwen in de hulpverlening vanuit gezinnen en jeugdigen.
- Onzekerheid bij professionals.
- Hogere kosten en zwaardere maatschappelijke gevolgen.
- Toename van complexiteit van problematiek.

- Gevoel van maakbaarheid; 'is mijn eigen schuld', slachtoffer in plaats van actie.
- Het gevoel van recht hebben op jeugdhulp.

Wanneer de eerste match niet goed is, creëert de jeugdhulp een kettingreactie: onnodige verlengingen, escalatie van problematiek en groeiende twijfel in het systeem. Dit staat haaks op de bedoeling van de jeugdzorg: tijdig, passend en effectief hulp bieden.

3. Wat willen we bereiken en wat levert ons dat op?

- Een trajectduur die passend is voor de hulpvraag van de jeugdige.
- Minder instroom in specialistische jeugdhulp doordat voorliggende, passende hulp eerder wordt ingezet.
- Hulp zoveel mogelijk in de eigen omgeving met behoud van eigen regie.
- Meer vertrouwen van jeugdigen, ouders en professionals door zichtbaar logische en onderbouwde keuzes.

Door in te zetten op het werken vanuit de principes van matched care, gaan we ervanuit dat we enkel specialistische jeugdhulp inzetten voor jeugdigen waarbij specialistische jeugdhulp bijdraagt aan de oplossing. Hierin zit een direct verband tussen matched care aan de ene kant en normaliseren en reikwijdte aan de andere kant. Hiermee verwachten we dat de juiste ondersteuning voor deze groep jeugdigen ook daadwerkelijk tijdig beschikbaar is.

4. Hoe draagt matched care bij aan het oplossen van het probleem?

- **Betere matching op de hulpvraag** via heldere criteria (o.a. risicotaxaties, noodzaakindicatoren, profielen en beschermende factoren).
- **Minder mismatches** dankzij (gedeelde) verklarende analyse.
- **Minder (onnodig) verlengingen** doordat trajecten vanaf de start beter aansluiten en minder bijstelling vragen.

- **Snellere beschikbaarheid van specialistische hulp** voor wie die echt nodig heeft, omdat over-indicatie wordt voorkomen.

5. Hoe we dit willen bereiken: denkrichtingen

Matched care kent een *harde kant* en een *zachte kant*. De harde kant betreft de inkoop en de contracten met jeugdhulpaanbieders. Hiermee vragen we aanbieders om via principes van matched care zorg te werken. Daarnaast kent matched care ook een *zachte kant* en dat is met name de grondhouding die 'anders' moet bij gemeenten, wettelijke verwijzers, jeugdhulpaanbieders, onderwijs en partijen in de sociale basis. Op onderstaande denkrichtingen hebben zowel de harde kant als de zachte kant betrekking.

1. **Matched care** betekent dat de jeugdige direct de passende vorm van ondersteuning krijgt op basis van een goede analyse. Onder direct verstaan we de eerste interventie, niet direct in tijd, juist verdragen en vertragen kan passend zijn. Daarnaast kan de situatie ook wijzigen, daarom gaat het om het best passend op dat moment. Het is van belang dat we blijven evalueren en reflecteren of de zorg nog steeds het meest passend is. De realiteit is dat de best passende plek niet altijd beschikbaar is, dan kiezen we voor 'the next best'. Out of the box denken is wenselijk. Voornaamste is dat inzet van jeugdhulp oorzaak en niet symptoom gericht is. Soms is het gedrag wat de jeugdige laat zien juist passend in de situatie waar hij zich in bevindt, toch wordt nu vaak inzet gepleegd op het gedrag en niet op de situatie.
2. Er is een duidelijke **relatie tussen matched care, normaliseren en reikwijdte**. Het uitwerken van matched care moet dus ook in het licht van de andere twee onderwerpen worden gedaan. Het is van belang dat we stil staan bij communicatie; hoe, wat en wanneer vertellen we ons en aan wie.

3. Voorwaardelijk aan het werken volgens de principes van matched care is een gedegen **analyse aan de voorkant**. Hiermee is er een directe verbinding met opgave 2 waarin nagedacht wordt over de implementatie van (elementen van) de GVA. Naar aanleiding van deze analyse kan er een betere inschatting worden gemaakt wat de juiste interventie is die ingezet moet worden. Een uitkomst kan ook zijn dat er geen of gedeeltelijk specialistische jeugdhulp wordt ingezet.
Ter voorkoming van verergering van problematiek is het wenselijk om elementen van de GVA niet enkel bij complexe casuïstiek in te zetten, maar om het analysevermogen in zijn geheel te vergroten. Het is de wens om verschillen tussen de gemeenten te verkleinen en te bepalen aan welke basis minimaal voldaan moet worden.
4. Vanuit opgave 1 vinden we het wenselijk dat de **regie** bij het gezin blijft en de professional een passant is in het leven van de jeugdige/het gezin. Binnen WJJeindhoven zijn generalisten geschoold in 'kracht van de vraag', dit is een grondhouding die je als generalist aanneemt waarmee je eigenaarschap bij de jeugdige en het gezin laat. Je stelt je hiermee als professional op als passant in het leven van de jeugdige/het gezin. Belangrijk is dat de jeugdige/het gezin bepaalt op welke vraag zij een antwoord willen en hoe dat antwoord eruitziet. Dit alles binnen de context van de situatie bijvoorbeeld wanneer veiligheid in het geding is.
5. De inzet van bijvoorbeeld **Jouw Ingebrachte Mentor (JIM)** kan bijdragen aan het behouden van de regie bij de jeugdige/het gezin en ervoor zorgen dat de jeugdige/het gezin een vast aanspreekpunt heeft. Hierbij is het van belang om ook een vaste casusregisseur te benoemen en dient vooraf duidelijk te zijn wie **casusregie, procesregie en behandelregie** heeft.
6. Op basis van de analyse kan er een **onderbouwde beslislogica** ontstaan. Daarnaast zijn intervisie en supervisie voor de professionals een randvoorwaarde. Dit leidt tot meer transparantie, vertrouwen en een lerende organisatie. Ouders, jeugdigen en professionals begrijpen waarom bepaalde zorg wordt ingezet.
7. Door te werken vanuit de principes van matched care gaan we ervan uit dat er ook een **beter samenwerken** ontstaat tussen wettelijke verwijzers en gecontracteerde jeugdhulpaanbieders. Een uniforme werkwijze vermindert discussies en mogelijk ook administratieve lasten.
8. De best passende vorm van ondersteuning kan ook zijn dat er **geen inzet** gepleegd wordt vanuit de specialistische jeugdhulp. Het antwoord op de vraag van de jeugdige/het gezin kan namelijk ook gevonden worden in het versterken van het sociale netwerk, de inzet van voorliggende voorzieningen en/of de ondersteuning van het lokale team.
9. **Gecertificeerde instellingen** zijn hierin een belangrijke partij; uit de laatste Speak & Eat kwam het signaal dat jeugdigen geen inspraak hebben over de hulp die zij ontvangen. Het dossier is dan leidend voor het bepalen van de inzet in plaats van het gesprek.
10. Vanuit matched care kan ook gedacht worden aan het koppelen van **de juiste professional** aan de betreffende jeugdige/gezin. Denk hierbij aan: aandacht hebben voor het type professional en hun aanpak, karakter, etc. Hierbij denken we met name aan het stimuleren van jeugdhulpaanbieders bij het matchen van professionals niet op basis van wie ruimte heeft, maar op basis van profielen of werkwijze.

11. **Matched care zorglandschap** in relatie tot de brede inkoop. Hoe ver willen en kunnen we hierin gaan. We weten dat aanwezigheid vraag creëert, maar kun je als regio iets zeggen over de locatie waar een zorgaanbieder gevestigd is. Wel is het van belang om zorgaanbieders hiervan bewust te maken en hen eigenaar te maken van de oplossing. De wijze van profileren van de jeugdhulpaanbieder bijvoorbeeld op de website, marketing en cliënten 'werven' is een eerste stap.
12. In de **brede inkoop** zullen we na moeten denken over de passende wijze van financieren waardoor jeugdhulpaanbieders volgens de principes van matched care kunnen werken. Daarnaast vraagt het een bepaalde mate van flexibiliteit in het contract en vertrouwen in de deskundigheid van jeugdhulpaanbieders.

BIJLAGE 4 | DEFINITIES EN BEGRIPPENLIJST

Ambitie

Een gewenste, toekomstgerichte doelstelling die richting geeft aan beleid, projecten en activiteiten. Het beschrijft wat we willen bereiken op langere termijn en vormt een leidraad voor keuzes en prioriteiten.

Contractstandaarden

Contractstandaarden zijn vooraf gemaakte afspraken en regels tussen gemeenten en zorgaanbieders voor het inkopen van Jeugdhulp en/of Wmo-diensten. Ze bestaan uit een overeenkomst, drie inkoopdocumenten (SAS met én zonder EMVI en de toelatingsprocedure) en een uitgebreide toelichting op de documenten. Deze standaarden zorgen voor duidelijkheid in de contracten. Artikelen staan overal op dezelfde plek en de randvoorwaarden zijn gestandaardiseerd. De contractstandaarden zijn ontwikkeld met gemeenten, zorgaanbieders, branches, VNG en VWS.

Crisis

Een acute en ernstige situatie waarin de veiligheid van een jeugdige of anderen direct in gevaar is, waardoor onmiddellijke inzet van hulp noodzakelijk is om escalatie te voorkomen. Het is 24 uur per dag inzetbaar en kent een maximale duur van 28 dagen.

Dekkend zorglandschap

Een situatie waarin er voldoende zorgaanbod is binnen een regio om in de behoeften van de bevolking te voorzien, zonder grote tekorten of overschotten.

Domein

Een afgebakend beleidsgebied met eigen doelen, regels en uitvoering. Denk aan de domeinen jeugd, participatie (werk en inkomen) en Wmo (maatschappelijke ondersteuning).

Financieringsvorm

De manier van financieren, bij de inkoop vastgelegd, van gespecialiseerde jeugdhulp, zoals resultaatgericht, inspanningsgericht of taakgericht.

Gedeelde Verklarende Analyse (GVA)

Een gezamenlijke analyse waarin professionals, ouders en (indien mogelijk) de jeugdige samen onderzoeken wat er speelt, welke factoren het probleem veroorzaken en in stand houden en hoe deze samenhangen. Dit vormt de basis voor een passend, gezamenlijk hulpverleningsplan.

Gemeenschappelijke Regeling (GR)

Een wettelijk geregeld samenwerkingsverband waarin overheden bevoegdheden, taken of diensten bundelen om deze gezamenlijk en efficiënter uit te voeren.

Holistisch werken

Holistisch werken betekent dat de aandacht verschuift van het bestrijden van symptomen naar het begrijpen van de volledige onderliggende puzzel.

In plaats van zichtbare klachten of problemen afzonderlijk te verlichten of te onderdrukken, wordt onderzocht welke diepere oorzaken, verbanden en terugkerende patronen eraan ten grondslag liggen.

Er wordt niet geïsoleerd naar losse signalen gekeken, maar naar de jeugdige én de situatie als geheel. Daarbij worden fysieke, emotionele, mentale, sociale en contextuele factoren in samenhang betrokken. Het doel is duurzame verandering en herstel te bereiken door inzicht in het totale plaatje, in plaats van te kiezen voor tijdelijke oplossingen.

Integraliteit

Ondersteuning wordt sector en domein overstijgend en samenhangend georganiseerd, waarbij professionals elkaar ontmoeten, vertrouwen op elkaars expertise en handelen vanuit wederzijds begrip.

Landelijke standaarden

De standaarden die opgesteld worden door het programmateam Standaardisatie van de VNG waarin ook Jeugdzorg Nederland, de Nederlandse GGZ en VGN vertegenwoordigd zijn. Het gaat hier o.a. om uniforme landelijke standaarden in de inkoop, administratie en verantwoording van jeugdhulp.

LTA (Landelijk Transitie Arrangement)

Set aan afspraken die door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) landelijk wordt gemaakt, met een beperkt aantal jeugdhulpaanbieders, om er zeker van te zijn dat er een contractbasis is voor aanbieders met uitzonderlijk aanbod.

Matched care

Een behandelstrategie waarbij de zorg wordt afgestemd op de individuele behoeften en kenmerken van de cliënt, met als doel de meest passende behandeling te bieden vanaf de start.

Matchend zorglandschap

Een zorglandschap dat het meest passend is bij de behoefte en omstandigheden van de inkoopende regio.

Mockingbird

Mockingbird is een nieuwe werkwijze in pleegzorg. Zes tot tien pleeggezinnen die bij elkaar in de buurt wonen zijn met elkaar verbonden in een netwerk, ook wel constellatie genoemd.

Mono

Jeugdhulp die door één aanbieder wordt geleverd, gericht op een enkelvoudige hulpvraag.

Multi

De Multi-aanpak richt zich op ondersteuning aan gezinnen waar sprake is van complexe, meervoudige ondersteuningsvragen. Een gecoördineerde inzet van specialistische jeugdhulp door één aanbieder met hoog specialistische expertise is noodzakelijk om tot een goed resultaat te komen. Hierdoor realiseren we een pakket aan specialistische jeugdhulp dat op elkaar is afgestemd en samenhangend is.

NGZ (Niet Gecontracteerde Zorg)

Zorg die wordt verleend door zorgverleners/aanbieders die geen contract hebben met de inkoopregio.

Normaliseren

Normaliseren is een benadering binnen het sociaal domein en de jeugdhulp waarbij negatieve ervaringen/de teneur van het leven worden erkend als onderdeel van het normale menselijke leven, zonder deze direct te problematiseren of medicaliseren. Het doel is om de (mentale) veerkracht van jeugdigen en gezinnen te versterken en hen te stimuleren om alledaagse uitdagingen het hoofd te bieden binnen hun eigen sociale context. Daarbij is er expliciet ruimte om te vertragen (tijd nemen om te observeren en begrijpen) en te verdragen (het accepteren dat ongemak, angst en de teneur die bij het leven horen), zonder dat dit automatisch leidt tot interventie of ondersteuning van buitenaf.

PDC (Product Dienst Catalogus)

Een Product Dienst Catalogus (PDC) is een overzichtsdokument of digitaal platform waarin een organisatie haar producten, diensten en bijbehorende voorwaarden beschrijft. Het doel van een PDC is om inzicht te geven in wat een organisatie aanbiedt, inclusief specificaties, levertijden, verantwoordelijkheden en vaak ook de bijbehorende kosten.

Reikwijdte

De reikwijdte beschrijft de omvang en grenzen van de Jeugdwet. Het geeft aan wat wel en niet binnen het toepassingsgebied valt, zodat duidelijk is waar de verantwoordelijkheid en invloed zich uitstrekken.

Residentiële jeugdhulp

Vorm van hulpverlening waarbij kinderen of jongeren op vrijwillige of gedwongen basis, (tijdelijk) dag en nacht buiten hun eigen omgeving verblijven, onder meer in leefgroepen en behandelgroepen. O.a. behandel, begeleidingsplekken, kamertraining, beschermd wonen.

Sector

Een specifiek domein binnen de zorg, zoals de geestelijke gezondheidszorg (GGZ), de ouderenzorg, of de jeugdgezondheidszorg, waarin verschillende organisaties en professionals actief zijn.

Specialistische jeugdhulp

Niet vrij toegankelijke hulp, waarvoor specifieke deskundigheid is vereist en uitkomst biedt voor complexe en/of specifieke problemen. Het gaat onder andere om hulp aan jeugdigen met een psychiatrische stoornis, ernstige gedragsproblemen en complexe of meervoudige problematiek.

Stepped care

Een model van zorgverlening waarbij wordt begonnen met de minst intensieve en meest kosteneffectieve interventie en indien nodig wordt opgeschaald naar meer intensieve vormen van zorg.

Systeemgericht/contextueel werken

We kijken niet alleen naar de jeugdige zelf, maar ook naar de omgeving en context waarin hij of zij opgroeit. Dat betekent dat we samenwerken met de jeugdige én met de mensen om hen heen: ouders, familie, vrienden, school, werkgevers, maatschappelijk werkers en andere hulpverleners. Samen vormen zij *het systeem* van de jeugdige.

Bij een systeemgerichte aanpak worden al deze betrokkenen actief meegenomen in het oplossen van problemen en het creëren van veiligheid.

Tariefdifferentiatie

Het hanteren van verschillende tarieven voor zorgdiensten, afhankelijk van factoren zoals de complexiteit van de zorgvraag, de duur van de behandeling, of de doelgroep.

Verwijzers

Professionals, zoals huisartsen, bedrijfsartsen of specialisten, die cliënten doorverwijzen naar andere zorgaanbieders of zorgniveaus.

Wachttijden

De tijd die verstrijkt tussen het moment dat een cliënt zorg aanvraagt en het moment dat de behandeling of het consult daadwerkelijk begint.

Zorglandschap

De totale organisatie en structuur van zorgaanbieders, voorzieningen en samenwerkingen binnen een bepaald gebied of sector.